

Хмельницький національний університет
Факультет здоров'я, психології, фізичної культури та спорту
Кафедра психології та педагогіки

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Другий (магістерський)

Освітній рівень

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ ЗАСОБАМИ
ІНТЕРАКТИВНИХ ІГОР В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 053 «Психологія»

Шифр і назва спеціальності

Освітня програма «Психологія»

Номер індивідуального навчального плану студента

Виконала: студентка II курсу, група ППМ-21-1

Підпис

К. І. Дуднік

Ініціали, прізвище

Керівник доктор психологічних наук, професор _____

Підпис

Є. М. Потапчук

Ініціали, прізвище

Нормоконтролер

До захисту допускаю:

Зав. кафедри психології та педагогіки

доктор психологічних наук, професор _____

Підпис

Є. М. Потапчук

Ініціали, прізвище

_____ 2022 р.

Хмельницький 2022

АНОТАЦІЯ

Тема кваліфікаційної роботи «Особливості підготовки дітей до школи засобами інтерактивних ігор в умовах військового стану»

Здобувач Дуднік Карина Ігорівна

Керівник Потапчук Євген Михайлович

Кваліфікаційна робота включає 66 сторінок, 5 таблиць, 6 рисунків, перелік джерел посилання складає 65 найменувань.

Ключові слова: підготовка до школи, інтерактивні ігри, ігрова діяльність, дошкільний вік.

Об'єктом дослідження є: готовність дітей до школи.

Предметом дослідження є особливості готовності дітей до школи за допомогою інтерактивних ігор.

За результатами дослідження розроблено інтерактивно-розвивальну програму з формування готовності дітей до школи під час військового стану.

Одержані результати можуть використовувати психологи дошкільних та позашкільних навчальних закладів, практикуючі психологи в приватній практиці, а також батьки під керівництвом фахівців.

Дипломник _____ Дуднік К.І.

Дата подання кваліфікаційної роботи до захисту _____ грудня 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	10
1.1. Теоретичний аналіз проблеми готовності дітей до школи під час військового стану.....	10
1.2. Чинники що впливають на готовність дітей до школи під час військового стану.....	17
1.3. Особливості використання інтерактивних ігор при підготовці дітей до школи	26
Висновки до розділу.....	35
РОЗДІЛ II. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ	38
2.1. Організація емпіричного дослідження	38
2.2. Результати емпіричного дослідження готовності дітей до школи в умовах військового стану.....	43
2.3. Програма підготовки дітей до школи засобами інтерактивних ігор	56
Висновки до розділу.....	63
ВИСНОВКИ	65
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	67
ДОДАТОК А Методика «Рівень психосоціальної зрілості С. Банкова.....	74
ДОДАТОК Б Методика «Бесіда про школу» Т. Нежнова.....	76
ДОДАТОК В Тест Керна-Йірасека «Перевірка готовності дітей до школи»....	79
ДОДАТОК Г Результати тесту «Доріжка».....	82
ДОДАТОК Д Результати тесту «Перевірка готовності дитини до школи».....	83
ДОДАТОК Ж Інтерактивна програма.....	84

ВСТУП

Актуальність дослідження. Підготовка дитини до школи завжди була важливою темою для дослідження. З кожним роком організація навчання та виховання мають високі вимоги до життя. Особливо гострою ця проблема стає у зв'язку з переходом шкіл та дошкільних закладів на роботу за новими освітніми стандартами. Введення нових освітніх програм, пред'явлення високих вимог до рівня розвитку дітей, зміна самої структури освітньої діяльності у школі створює чимало труднощів для педагогів, батьків та дітей, які вступають до першого класу. Застосування інтерактивних методів являє собою один з результативних методів підвищення мотивування дитини в розвитку творчих можливостей і формування відповідного психологічного фону.

Підготовка дитини до школи у військовий час потребує більших зусиль, і з метою розвитку та навчання стали застосовувати інтерактивні методи. Війна впливає на дітей руйнівніше, ніж на дорослих, оскільки у старших дітей вже є певний досвід, уявлення про добро і зло, цінність. Маленькі діти, не маючи такого світоглядного багажу, можуть втратити можливість його знайти. У таборах біженців діти страждають не лише від розлуки з рідними, а й від того, що фактично не можуть взяти до рук контроль над життям - вони просто чекають, коли все відновиться.

Діти, які отримали поранення або постраждали ментально, обмежуються доступом до освіти, пізнання та фізичного розвитку. Діти у статусі біженців змушені переживати не тільки травму розлуки з будинком, а й складності у побудові нових зв'язків, подоланні мовного бар'єру та інтеграції у навчальний процес. Деякі так і не закінчують розпочату освіту, бо змушені заробляти для своєї сім'ї чи просто не отримують доступ до знань - і втрачають волю до навчання. Погіршується цей страх ще й тим, що через вік маленькі діти не можуть зрозуміти, через що відбувається конфлікт, які у нього причини, що відбувається і відбуватиметься через це з його батьками.

Своєю чергою, впливає на здатність дітей задовольняти свої потреби особливо в підтримці чи ресурсах у старшому віці, що, своєю чергою, може спричинити проблеми у психічному здоров'ї.

Війна також порушує уявлення дітей про себе, про структуру особистості і те, з чого вона формується.

Використання комп'ютера як помічника у підготовці дошкільника до навчання у школі в певний час необхідний. Під час військових дій, батьки здебільшого залишають дітей вдома і займаються підготовкою до школи самостійно. В поміч приходять розроблені цікаві інтерактивні завдання, що сприяють підвищенню інтересу до навчання, її ефективності та розвивають дитину всебічно, підвищують ефективність навчання дошкільника за рахунок рівня його індивідуалізації і диференціації. Одним з особливих моментів застосування комп'ютера в роботі зі старшими дошкільнятами є те, що дитина, керуючи навчальною програмою, починає спочатку думати, а потім діяти. Інший цінний аспект підготовки дитини до школи за допомогою комп'ютерних програм – це залучення малюка до дослідницької роботи. Комп'ютерні ігри та програми побудовані таким чином, щоб процес оволодіння ними спонукав дитину пробувати, досліджувати, уточнювати, робити висновки, адаптувати свою поведінку до ситуації, що склалася, і тим самим позитивно розвивати розумову діяльність дитини. Тому, на наш погляд, незважаючи на наявність педагогічної та методичної літератури з цього питання, використання комп'ютерних ігор у процесі підготовки дітей дошкільного віку до школи розкрито не повною мірою, що зумовило актуальність даної роботи.

Об'єкт дослідження: готовність дітей до школи.

Предмет дослідження: особливості готовності дітей до школи під час військового стану.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити готовність дітей до школи під час військового стану.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми підготовки дітей до навчання у школі під час військового стану.
2. Уточнити чинники що впливають на готовність під час військового стану.
3. Емпірично дослідити готовність дітей до навчання.
4. Розробити програму підготовки дітей до школи з використанням інтерактивних ігор.

Гіпотеза: Якщо з'ясувати рівень готовності дітей до школи під час військового стану, то це сприятиме розробці програми підготовки дітей до школи засобами інтерактивних ігор.

Методи дослідження:

- *теоретичні* (теоретичний аналіз, узагальнення та порівняння психолого-педагогічної, методичної літератури);

- *емпіричні* (спостереження, методики діагностики). методика «Рівень психосоціальної зрілості» (С. Банкова) [19], орієнтовний тест шкільної зрілості (К. Йієрасека) [51], тест «Веселий – сумний» оцінювання емоційного ставлення до майбутнього процесу навчання в школі (Н. Чуб, Г. Урунтаєвої) [46], тест «Доріжки» вивчення розвитку точності рухів (А. Вегнер) [51], методика «Бесіда про школу» (Т.Нежнова) [52].

Практичне значення роботи полягає в тому, що розроблену програму підготовки дітей до школи засобами інтерактивних ігор можуть використовувати психологи дошкільних та позашкільних навчальних закладів, практикуючі психологи в приватній практиці, а також батьки під керівництвом фахівців.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження відображено у 2 наукових працях, з яких 1 стаття у фаховому виданні та 1 тези – у збірниках матеріалів міжнародної конференції.

Експериментальна база дослідження. Дослідження здійснювалось на базі дошкільного навчального закладу №30 «Журавлик».

Структура роботи зумовлена логікою дослідження та складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел посилання (65 найменування, із яких 5 - іноземною мовою) та 6 -х додатків.

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

1.1 Теоретичний аналіз проблема готовності дітей до школи під час військового стану

Завжди проблема готовності дітей до школи була актуальною. З психолого-педагогічної точки зору, дошкільний вік є відповідальним етапом дитинства, адже висока сенситивність цього вікового періоду визначає великі потенційні можливості гармонійного розвитку. Заклади дошкільної освіти постійно використовують перспективний досвід пошуку організації освітнього процесу в сучасних умовах.

Тепер проблема готовності дітей до навчання в школі - це не лише наукове, але в першу чергу реально-практичне, дуже життєве і гостре завдання, яке ще не отримало свого остаточного рішення. А від її вирішення залежить багато, зрештою, доля дітей, їхнє сьогодення та майбутнє.

Поняття «готовність до школи» має низку різних розумінь і трактувань у контексті практики ранньої освіти. Найпоширеніший погляд на готовність підтримує точку зору, що діти готові почати школу, коли вони досягають рівня зрілості, щоб сидіти тихо, зосереджуватися на роботі, і приймати вказівки та правила від вчителів та дорослих [29].

Досліджуючи ситуацію з підготовкою до школи зараз, можемо сказати, що з'явилися певні ускладнення. Проблема виникла у тому, що під час війни діти, які в зоні бойових дій, втрачають буквально все — будинки, школи, лікарні. Не мають звичного життя, яке було до цього, а ще й до того батьки стали тривожними. Саме тому психологічні засади щасливого зростання та розвитку, відчуття безпеки, комфортне життя для пізнання світу середовища відійшли на другий план. Головні наслідки для психіки при таких подіях

виникають переважно у страху й тривозі. Ці почуття паралізують, забирають сили та енергію у людства.

Для батьків важливо підтримувати свій емоційний стан, адже цей інструмент впливу передається в негативному плані на дітей.

Чим складніша і тривожніша ситуація навколо, тим сильніше дітям потрібні стабільні, спокійні дорослі. Війна – це насамперед страх, а страх - руйнує нас. Для того, щоб жити далі потрібно батькам берегти свою психіку та своїх дітей. Гострі переживання проходять значно легше у дітей, ніж в дорослих. З огляду на це, потрібно пристосовуватись до цих умов і готувати дітей до школи.

Психологи та педагоги тлумачать по-різному термін «готовність до шкільного навчання». Дослідниця Т. Фадєєва трактує готовність до школи як: «...процес та результат становлення цілісної навчальної діяльності дитини, що забезпечується оптимальною реалізацією ідеї наступності» [41].

Психологиня Л. Божович зазначала це поняття так: [24, 59] «...мотивація, пізнання (інтереси, потреби, довільна організація пізнавальної діяльності) належать до параметрів готовності дитини до школи, які мають істотний вплив на навчання в школі.».

Л. Григорович обумовлював підготовку як: «...рівень розвитку мислення та мови, бажання йти до школи, вміння організувати свою рухову активність, діяти за вказівками дорослого, аналізувати запропонований зразок» [24, с.44]. Підготовка до школи передбачає не тільки наявність певних умінь і навичок, необхідних для навчання, а й достатній рівень фізичного, психічного, соціально-особистісного, інтелектуального, мотиваційного, вольового розвитку дитини.

Саме такої думки кандидат педагогічних наук Н. Черепаня трактує готовність до школи як: «... інтегральну властивість дитини, що містить у собі комплекс факторів і визначає її успішність у педагогічному процесі [62].

Обґрунтовуючи свої слова щодо підготовки, Н. Черепаня розкриває термін «готовність дитини до шкільного навчання» як «шкільну зрілість»

розуміють такий рівень морфологічного, функціонального і психічного розвитку дитини, при якому вимоги систематичного навчання не призводять до порушення її здоров'я» [41, с 59].

З іншого боку, емпірична концепція готовності розглядається виключно з точки зору характеристики поведінки дитини та зосереджується на зовнішніх доказах навчання. Інший підхід виникає у дослідженнях, які серйозно сприймають основну теорію відносності, яка характеризує готовність серед маленьких дітей і бачить готовність у соціальних і культурних термінах.

Науковці здебільшого підтримують думку про те, що готовність – це набір сконструйованих ідей або значень людьми в громадах, сім'ях і школах, коли вони беруть участь у дитячому садку, тобто набираються досвіду [7, с.97].

Дошкільний вік є одним із важливих моментів у житті дитини та багато в чому визначає її майбутній психологічний розвиток. У старшому дошкільному віці під впливом виховання відбувається активний розвиток психіки дитини. Продуктом навчальної діяльності є перетворення розуму і діяльності дитини в мотивах, цінностях і смислах. Залишаючись зі своїми батьками, діти успадковують від батьків причинно-наслідкові зв'язки, які можуть вплинути на їхнє подальше життя. Поряд з новим, більш різноманітним змістом, на поведінку дітей впливає формування нових, тимчасових зв'язків. Діагностика готовності до школи нині впроваджується в дитячих садках і спрямована на раннє виявлення недоліків готовності до окремих функцій. [13, с.84].

Будь-який ранній досвід дитини корисний, чи то вдома, чи в дошкільному закладі чи в іншому дошкільному закладі. Пізніше діти навчаються оптимально та розвивають стійкість на все життя, коли ранній досвід є послідовним, розвиваючим та емоційно підтримуючим. Зосереджуватися лише на навчанні дітей із дитячого садка означає ігнорувати науку про ранній розвиток і заперечувати важливість раннього досвіду. Наше поточне розуміння важливості досвіду для результатів узгоджується з нашим поточним розумінням готовності до школи. Очікується, що діти, які приходять до школи готові вчитися, будуть краще навчатися. Успішність у навчанні пов'язана з

поліпшенням соціальних, економічних показників і показників здоров'я. Зусилля, спрямовані на покращення успішності дітей у ранній школі, вимагають визначення того, що означає бути готовим до школи, і те, що є готовністю до школи, часто само по собі є темою для обговорення [39, с.165]. Результати більшості дослідників, учителів і батьків однаково вказують на першочергові навички: розпізнавання літер і цифр, а також уважність - пов'язані з навчанням дитини коли вона сидить спокійно та дотримується вказівок.

Не можна не згадати про фізичне здоров'я та поведінку дітей, зокрема наявність або відсутність проблемної поведінки. Кожна з цих областей відображає важливий аспект розвитку дитини та має емпіричні зв'язки з подальшим успіхом у школі та житті.

Дослідники з Америки, такі як Duncan, Magnuson та інші, виявили, що ранні навчальні навички є важливим прогностичним показником шкільних досягнень, навіть після поправки на багато відмінностей у фоні між тими, хто раніше встигає, та їхніми однолітками. Проаналізовано, що поведінка, пов'язана з навчанням, зокрема навичками уваги, є прогнозом для подальших досягнень. Так само як і фізичне здоров'я пов'язане із змінами режиму дня дитини яке впливає більше на психічне та фізичне навантаження [61].

Готовність до школи розуміється як результат загального психічного розвитку дитини протягом усього її дошкільного життя. У старшому дошкільному віці сюжетно-рольові ігри розвиваються, проте в цей час вони відрізняються вже значною різноманітністю тематики, ролей, ігрових дій, правил, що вводяться та реалізуються у грі, ніж у молодшому дошкільному віці [45].

Наукові дослідження Р. Овчарової покращують готовність дітей до шкільного навчання шляхом впровадження таких факторів, як психологічна та соціальна готовність, наявність у школі основних психофізіологічних функцій, пізнавальної активності, здорового розвитку збагачують концепцію. Цей зміст автор вкладає в основні параметри готовності вміння організувати свою

діяльність відповідно до цілей, уміння порівнювати результати своїх дій з поставленими цілями, прагнення виявити приховані властивості предметів., шкільна, інтелектуальна. розвиток, діти тощо [42, с.98].

Спираючись на дослідження Л. Божович, ми можемо зазначити, що підготовка до навчання включає певний рівень мисленнєвої діяльності, пізнавальних інтересів, довільної регуляції власної пізнавальної діяльності та рівень розвитку соціального статусу учня. Розглянемо нижче компоненти готовності, які несуть в собі певну інформацію [44, с. 261].

Компоненти готовності дітей до школи

Досліджуючи компоненти готовності до школи за Л.І. Божович, можемо сказати, що кожний несе в собі вагоме значення, а саме [24, с. 83]:

Фізична готовність: Фізичне благополуччя та сенсорно-моторний розвиток, включаючи стан здоров'я та зростання;

Емоційно-вольова готовність та соціальна готовність: Соціальний та емоційний розвиток, включаючи саморегуляцію, увагу, контроль імпульсів, здатність обмежувати агресивну та деструктивну поведінку, чергування, співпрацю, емпатію та здатність передати власні емоції; ідентифікація почуттів сприяє точному передачі цих почуттів.

Мотиваційна готовність: Підходи до навчання, включаючи ентузіазм, цікавість, темперамент, культуру та цінності, діяльність відрізняється від ігрової.

Інтелектуальна готовність: Розвиток мови, включаючи аудіювання, говоріння та словниковий запас, а також навички грамотності, включаючи усвідомлення друку, відчуття історії та процеси письма та малювання. Загальні знання та пізнання, включаючи раннє навчання грамоті та математичні навички.

Визначаючи компоненти щодо вступу до школи маємо пам'ятати про те, що сучасна українська школа потребує від дитини наявність певного рівня розвитку. Тобто, щоб дитина була вмотивованою, йти до школи, орієнтувалась в просторі, вміла мислити та аналізувати, була розвинена дрібна

моторика, вміла виконувати завдання дорослого, які сприймаються на слух, а також можливість самостійно виконати необхідне завдання, яке повторюється за зразком.

Особливе значення періоду розвитку суспільства стоїть завдання для подальших змін у виховній-освітній роботі з дітьми дошкільного віку до підготовки навчання у школі [33, с 21]. Для успішного вирішення даних завдань від психолога потрібно визначити рівень розвитку дитини, вчасно діагностувати її відхилення і на цій основі розробити план корекційно-розвивальної роботи.

Вивчення рівнів розвитку дітей є основою як організації всієї наступної виховно-освітньої роботи, так оцінки ефективності педагогічного процесу за умов дитячого садка. Одним із пріоритетних завдань ДНЗ на сьогоднішній день є створення системи моніторингу досягнення дітьми запланованих результатів освоєння програми, яка повинна забезпечувати комплексний підхід до оцінки підсумкових та проміжних результатів, дозволяти здійснювати оцінку динаміки досягнень дітей. Система навчання у початковій школі XXI століття передбачає для вчорашнього дошкільника знань з тих предметів, із якими дитина познайомиться у першому класі. Додатково навчання збудовано так, що враховує індивідуальні особливості кожної дитини, та ступінь її готовності до школи.

Такі складові шкільної зрілості, як фізіологічна та психологічна готовність дитини до зміни статусу та середовища, до успішного засвоєння великого обсягу нових знань, до свого нового стану школяра, дуже важливі для успішного навчання дитини у школі.

Готовність дітей ми можемо інтерпретувати за такими рівнями, які наведені нижче.

Роботи Л Вегнера найбільше характеризують рівні готовності дітей до школи, їх є 4 [11, с.5]:

✓ низький - відсутня мотивація, є складнощі з письмом, вузький кругозір, маленький словниковий запас;

- ✓ нижче середнього - нестійкий інтерес до навчання, погано розвинена мова, складнощі із встановленням причинно-наслідкових зв'язків;
- ✓ середній є невеликі труднощі, але вони некритичні, мотивація слабка;
- ✓ високий - дитина готова вчитися і хоче піти до школи, проявляється в гарному фізичному розвитку, рука дитини добре підготовлена до письма.

Добре розвинений фонематичний слух, у спілкуванні дитина демонструє широкий кругозір, великий словниковий запас, яким дитина активно користується. Намагається читати, рахувати, знає цифри та рахунок.

Для здоров'я дитини буде краще, якщо вона трохи не дотягуватиме за рівнем знань, зате буде здорова фізично, з нормальним неврологічним статусом, що має виражену емоційну зрілість – і з яскраво вираженим бажанням піти до школи і навчитися того, чого вона поки не знає. Адже труднощі у навчанні можна виправити (навчити, розвинути), тоді як складна соціальна адаптація у першому класі може погано позначитися всіх наступних освітніх успіхах дитини [15].

Важливо зазначити, що у формуванні психологічної готовності та успішності підготовки дитини до школи важливу роль грає сім'я.

Оскільки сім'я – перший щабель у житті. Рідні люди з раннього віку спрямовують свідомість, волю, почуття маленькій дитині. Багато залежить від того, чи існують сімейні традиції, яке становище в сім'ї займає дитина, яку освіту в сім'ї отримує.

У нинішніх реаліях війни батьки більше турбуються про те, щоб вижити, а не про те, щоб власні діти впоралися з несприятливими подіями, якщо так, то вона повністю припиниться. Наслідки збройного конфлікту відображається на соціальній екології дитини та її розвитку. Психосоціальні прояви травми під час війни у дітей включають найближчий та віддалений вплив на сімейні відносини, відносини з однолітками, результати навчання та загальну задоволеність життям.

Отже, проаналізувавши наявні дослідження з проблеми готовності дитини до школи, ми дійшли висновку, що це надскладний процес у військовий стан. Психосоціальні прояви військової травми у дітей включають найближчий та віддалений вплив на сімейні відносини, відносини з однолітками, результати навчання та загальну задоволеність життям. Потрібно завжди пам'ятати, що є безліч об'єктивних причин, які можуть призупиняти шкільну зрілість і ускладнити залучення дитини до оволодіння шкільними навичками.

1.2 Чинники що впливають на готовність до школи під час військового стану

Психологи та педагоги поєднують різнобічний розвиток дитини з різноманітними особливостями діяльності дитини в освітньому процесі. Знання, які дитина отримує протягом свого існування, складаються з різних видів діяльності, таких як: ігрової, образотворчої, продуктивної, побутової та трудової. У таких видах діяльності дитина охоплює всю повноту відносин дитина-предмет-дорослий, яка реалізується по-різному в залежності від виду діяльності [24, с. 77].

Від народження внутрішній світ дитини сповнений яскравих фантазій, надій, мрій та щасливого дитинства. Несподівано в дивовижний світ втручається війна, безтурботна і звична присутність, яка затьмарює світлі ідеї. Дошкільнята в силу свого віку та недостатнього інтелектуального розвитку ще не розуміють масштабів небезпеки, але вони чутливі до емоційного стану своїх близьких і прекрасно розуміють страхи і тривоги дорослих. І намагаються захистити свою дитину, тільки посилюючи страх і почуття провини. При цьому емоційна інтенсивність дитини настільки сильна, що перекриває всі сформовані психологічні захисні механізми. Дитина втрачає як відчуття безпеки та цілісності власного тіла, так і почуття довіри до себе та близьких. Війна позбавляє дітей та їх сімей предметів першої необхідності, таких як: їжа, вода, дім, медичні послуги та освіта. Відсутність доступу до цих основних потреб

може позбавити дітей можливостей для фізичного, соціального, емоційного та психологічного розвитку.

Ми стверджуємо, що думка про мотивацію дітей до навчання в школі є обґрунтованою, з одного боку як своєрідним індикатором досягнень дошкільного індивідуального розвитку, а з іншого боку як базовим рівнем для роботи зі школою і як показник готовності до прийняття позиції суб'єкта учбової діяльності (Т. Бабаєва, Л. Божович, Л. Венгер, Л. Виготський, Е. Кравцова і ін.) [8].

У зв'язку з цим, досліджуються основні чинники за Н. Гуткіною, які вказують на ступінь готовності дітей до навчання в школі під час військового стану, а саме[20]:

✓ Фізичний чинник. Фізичний розвиток дошкільників має певні норми, які визначаються такими показниками: вага, зріст, зір, слух, рухливість, м'язовий тонус, стан нервової системи та загальний стан здоров'я. Через надзвичайні ситуації та постійний стрес, які відчувають маленькі діти, це може вплинути на розвиток мозку та призвести до проблем із фізичним і психічним здоров'ям. [53] Фізичний розвиток може перешкоджати надмірній або тривалій активації системи реагування на стрес у відсутність основних ресурсів і впливають на здоров'я.

✓ Інтелектуальний чинник. Багато порад батькам щодо підготовки дитини до школи рекомендують орієнтуватися саме на цей показник, але тут, головне, не переборщити і не відбити у маленького школяра бажання вчитися. Сюди включають: загальний кругозір дитини, словниковий запас, рівень пізнання світу, мислення та логіка.

✓ Соціальний чинник. Діти повинні мати особисту картину всього процесу на початку навчального процесу: соціальна та моральна позиція щодо спілкування з однолітками та дорослими. Знати що таке «добре», а що таке «погано». Соціальна готовність передбачає потребу в спілкуванні зі однолітками і вміння підтримувати свої закони поведінки, вміння слухати і

виконувати інструкції вчителя, а також навички комунікативної ініціативи та самопрезентації.

✓ Емоційний чинник. Вихователі щодо підготовки дитини до школи, вважають цей фактор сформованим, якщо дитина вміє ставити цілі, планувати якісь плани, приймати рішення і докладати зусиль для їх подальшої реалізації. У сукупності всі ці фактори і показують ступінь готовності дитини до навчального процесу. Військові стреси посилюють насильство у ній, створюючи модель, що потім передається, коли діти стають батьками. Загалом нестача ресурсів збільшує когнітивне навантаження, що впливає на обсяг уваги, когнітивні здібності і контроль, які є критично важливими, щоб міркувати і вирішувати проблеми. Зниження розумових і емоційних можливостей, викликане стресом через війну, може погіршити здібності батьків і негативно змінюють поведінку стосовно дітей.

Щоб полегшити підготовку дітей до школи у таких складних умовах, ми пропонуємо дослідити гру, як процес підготовки.

Одним із найдавніших засобів виховання, навчання та розвитку учнів є гра.

Як нам відомо, гра –це провідний вид діяльності дошкільнят, вона має широкі можливості для розвитку дітей. Інтерактивна гра - це метод навчання та виховання, в якому воєдино поєднуються функції освіти, розвитку та виховання дітей [32, с. 64].

Одним із провідних напрямків застосування інтерактивної гри є дослідницька і пізнавальна діяльність дитини. Дитина отримує інформацію через усі пізнавальні процеси такі як: пам'ять, сприйняття, відчуття, мова, увага. В основі розвитку пізнавальних процесів лежать аналізатори, завдяки їм дитина більш ефективно і повно пізнає навколишній світ [14]. Головною перевагою інтерактивних ігор є наочність – інструмент засвоєння нових понять, властивостей, явищ. Крім наочності, діти також сприймають нову інформацію на слух, за допомогою руху об'єктів. Крім того, займаючись з інтерактивними іграми самостійно, дитина може сама контролювати темп і кількість завдань,

що відповідає принципу індивідуалізації. Вона є найважливішим способом накопиченого досвіду від старшого покоління до молодшого. З її допомогою можна моделювати життєві та навчальні проблемні ситуації. Включення гри в освітній процес помітно підвищує інтерес до навчального предмета, створює ситуації, сповнені емоційних переживань, стимулює діяльність малюків. У грі виявляється багато якостей особистості. У сучасному світі питання зацікавленості дітей у навчальному процесі з кожним днем стає дедалі гострішим. Як показують спостереження, спад активності дітей відбувається під час занять у садку. Не дивлячись на різноманітність видів діяльності, різнокольоровість матеріалу та новизну, увага дітей швидко переключається на інші предмети. На сьогоднішній день навіть нові та незвичайні методи ведення занять здаються вже неактуальними.

Досліджуючи діяльність інтерактивних ігор, ми можемо сказати, що в дітей формуються розумові та психологічні структури. Усі психічні та фізіологічні процеси в організмі дитини споріднені із задоволенням потреби в новому досвіді, враженнях та активності. Основними методичними інноваціями є застосуванням активних чи інтерактивних методик навчання [26, с.14].

Дошкільний вік характеризується психофізіологічними віковими особливостями, індивідуальними зорово-слуховими перцептивними системами, низьким рівнем розвитку пізнавальних здібностей, особливостями навчальної мотивації. Тому ми вирішили поекспериментувати та дослідити інтерактивні презентаційні ігри, щоб підвищити пізнавальну активність у нашому завданні (див .розділ 2).

В останні роки комп'ютери зайняли важливе місце в житті сучасних дошкільнят. Як би нам не хотілось заглиблювати дітей у світ гаджетів, війна внесла свої непередбачувані зміни. Змінився побут, умови роботи та навчання. Змінилися умови життя, праці та навчання. У зв'язку з ситуацією, що склалася, вихователям довелося шукати нові, більш безпечні способи роботи з учнями. Очну освіту було порушено, принаймні в дитячих садках, що призвело до переходу до дистанційного навчання. Вихователі можуть швидко адаптуватися

до нових ситуацій, оцінити свої компетенції та ресурси, визначити нові способи взаємодії з дітьми, продемонструвати батькам дошкільників, що вони готові та впевнені продовжувати навчальний процес незважаючи на те, що зіткнулись із певними труднощами.

Звісно такі умови вимагали великих зусиль. Особливо велика роль була у підтримці та активної допомоги батьків. Вихователі використовували мобільні месенджери. І це мотивувало батьків на участь у спільних обговореннях різних питань та спільної роботи з вихователями. Використання дистанційних форм взаємодії фахівців дошкільних закладів та сім'ї сприяє формуванню у батьків позитивної мотивації до виховно-освітньої роботи з дітьми до дошкільної освітньої організації, підвищення якості виховно-освітнього процесу у дошкільному закладі, підвищенню престижу дошкільної освіти загалом та успішної реалізації цілей та завдань освітнього стандарту дошкільної освіти [5].

Водночас застосування педагогом у своїй діяльності форм дистанційної взаємодії вимагає як від педагогів, так і від батьків додаткового часу та спеціальних знань та навичок. Використання дитиною комп'ютера у своїй навчальній діяльності мають вплив на різні сторони психічного розвитку.

Крім того, останні дослідження стверджують, що дошкільнята грають у широкий спектр серйозних ігор, які зараз доступні на великих екранах, планшетних екранах, електронних системах навчання та електронних іграшках, а їхній час проводять за іграми - зростає. Невелика кількість досліджень виявила, що ігри, якщо вони добре спроектовані, можуть забезпечити насичений, веселий, інтерактивний досвід, який може сприяти навчанню дітей молодшого віку, когнітивному розвитку, формуванню навичок, соціальній взаємодії, фізичній активності та здоровій поведінці [64, с. 288].

Розробка організації занять має бути різноманітною у формі прямого навчання та дидактичної гри. Потрібно прагнути до того, щоб діти відчували себе на заняттях вільно, допускати обмін думками. Навчати та здійснювати організацію дітей потрібно шляхом зміни змісту чи методики заняття. Тому що

змусити дітей сидіти тихо на занятті нескладно, набагато складніше організувати дітей вирішення поставлених завдань.

Розкривши можливості засвоєння узагальнених знань у дошкільному дитинстві, дослідження останніх років разом з тим виявили суттєву своєрідність типу мисленнєвої діяльності дітей, який є основою такого засвоєння та, у свою чергу, розвивається під його впливом. Ця своєрідність полягає в тому, що мислення дошкільнят, набуваючи рис узагальненості, залишається образним і спирається на реальні дії з предметами та їх заступниками, не переходячи у власне логічний, поняттєвий план [29, с. 176].

Досліджуючи роботи Н. М. Под'якова та Л. А. Венгера було виявлено різноманіття форм образного мислення та його вищі схематизовані форми, які дають дитині можливість виділяти суттєві форми, що дають дитині можливість виділяти суттєві властивості, зв'язки та відносини речей. Є всі підстави вважати, що саме вищі форми образного мислення є тим результатом розумового розвитку дошкільника, який підводить його до логіки. З їх допомогою діти легко опановують побудову з використанням різноманітних предметних та графічних моделей, які згодом, у процесі шкільного навчання, стають одним із найважливіших засобів сполучення дітям теоретичних і наукових понять [3].

Серед комп'ютерних ігор вирізняють дидактичні, реактивні розважальні ігри, ігри-змагання. Вважаємо, що думка є аргументованою дослідниці В. Безменової, а саме, що такі дії становлять групу закритих комп'ютерних ігор, де всі компоненти закріплені досить жорстко. У відкритих, чи креативних іграх, вирізняються компоненти, які дитина визначає сама. Це, насамперед, ціль гри. Відкрита гра дозволяє відтворювати й розвивати образ світу дитини, спонукає дітей до спілкування, в ній виробляється висока самооцінка, рефлексивні вміння. І. О. Івакіна зазначає, що завдяки комп'ютеру дитина має можливість бачити продукт своєї уяви у грі [24, с. 38].

У закритих іграх дитина активно діє сам на сам з комп'ютером, її діяльність носить репродуктивний характер, вона відсторонюється від

оточуючих, бо сама гра вимагає від неї високого зосередження. Такі закриті ігри ставлять перед дошкільником низку ієрархічно ускладнених задач, розв'язання яких забезпечує засвоєння різноманітних знань та правил управління комп'ютером, сприяє розвитку мислення, уваги, пам'яті та ін., збагачує пізнавальний досвід дитини шляхом неодноразових вправ з чітко фіксованим результатом.

Важливим моментом є те, що комп'ютер завдяки особливостям свого пристрою, а саме наявністю екрану та клавіатури на якому генерується та чи інша інформація до прикладу: символи, які керуються дитиною з електронним «мізком» за допомогою клавіатури або «мишки» допомагає здійснити інтелектуальну підготовку дитини до навчання у школі. Для дитини в теперішній час комп'ютерний світ дуже потрібен тому, що сприяє подальшому розвитку її мислення, забезпечує інтелектуальну підготовку до навчання у школі завдяки формуванню основ теоретичного мислення [24, с. 70].

Розглядаючи сучасну наукову літературу в ході ігрової діяльності дошкільника, збагаченого комп'ютерними засобами, виникають психічні новоутворення у вигляді: теоретичного мислення, розвиненої уяви, здатності до прогнозування результату дії, які ведуть до різкого підвищення творчих здібностей дітей.

Слід зазначити, що досягнення дітей не залишаються непоміченими ними самими та оточуючими. Діти відчують велику впевненість у собі. Боязкі та малокомунікабельні дошкільнята починають активно ділитися своїми враженнями, досягненнями в оволодінні комп'ютерним світом. Вони розповідають, обговорюють сюжети, одержані на екрані комп'ютера, грають у традиційні сюжетно-дидактичні та сюжетно-рольові ігри, взаємопов'язані за змістом із комп'ютерними іграми. Змінюються відносини між дітьми та батьками, оскільки дитина може показати сам мамі та татові, як грати з комп'ютером, він грає роль «дорослого» і отримує від цього величезне задоволення [54].

Не дивлячись на те, що в літературі можна зустріти багато характеристик та класифікацій комп'ютерних ігор, єдина класифікація в даний час відсутня. Розповсюдженою педагогічною класифікацією у посібниках з використання комп'ютерних ігор у дошкільній освіті є класифікація Ю. Горвиць [21].

Розробляючи комп'ютерні ігри потрібно пам'ятати, що необхідно надавати значення дизайну інтерфейсу, створювати дисциплінарне середовище для інтегрованого розвитку та поєднувати інформаційно-комунікаційні технології з іншими методами та методами навчання найбільш природним чином. Дослідниця висвітлює специфіку дитячого програмування та вказує на існуючі відмінності комп'ютерних програм, комп'ютерних ігор, описує, які елементи має містити комп'ютерна програма [25].

Ігрові програми структуруються в три групи:

1. *Програми навчального характеру:* конвергентні, закритого типу[38]. Програми цієї групи спрямовані на навчання та закріплення в ігровій цікавій формі знань з математики, рідної мови, дають початкові уявлення про природні та соціальні явища тощо.

2. *Програми розвиваючого характеру:* дивергентні, відкритого типу – стимулюють творчі здібності дітей, вміння самостійно ставити ігрові завдання, знаходити кошти та засоби їх реалізації. Ці програми розвивають фантазію, мислення, пам'ять, дають можливість пізнавального експериментування, вільної творчості, сприяють розвитку самостійної та усвідомленої творчої діяльності.

До програм розвиваючого характеру відносяться:

Серія сюжетно-режисерських ігор спрямовано розвиток уяви. [36]. Дані ігри спонукають до спілкування з однолітками та дорослими, до колективних дій, сприяють розвитку та корекції мови, забезпечують потужну підтримку навчання другої мови;

Серія програм «Комбінаторика» розвиває логічне мислення, формує розуміння причинно-наслідкових зв'язків процесів та явищ, вчить ухваленню

рішень у нестандартних ситуаціях, у тому числі в іграх із прихованими правилами;

Серія програм «Конструювання» призначена на формування найважливіших психічних функцій в дитини, що з цілепокладанням, сенсорним розвитком, уявним створенням нових об'єктів із запропонованих елементів. Ігри сприяють розвитку уяви, фантазії, творчої активності, уміння самостійно досягати мети, збагачують арсенал засобів для конструкторської діяльності дітей. Вони також формують здатність уявної орієнтації об'єктів на площині та просторі. Ці програми добре поєднуються з багатьма іншими видами дитячої діяльності. Характеризуються високим ступенем варіативності методичних прийомів;

Серія програм «Класифікатори», яка сприяє розвитку у дітей принципів асоціації, класифікації та систематизації об'єктів за однією та декількома ознаками.

Програми діагностичного характеру: забезпечують можливість оперативної діагностики та тренінгу різних видів уваги, пам'яті (оперативної та довготривалої), сприйняття та інших психічних властивостей з видачею результатів та рекомендацій на екран. Дозволяють здійснити якісний аналіз творчих здібностей дитини. Дають можливість оцінити готовність дітей до вступу до дитячого садка, до навчання у школі [6, с. 4].

Досліджуючи сучасні програми з підготовки дітей до школи, ми проаналізували, що матеріали програми «Я у світі» організовані за єдиною структурою та єдині для всіх вікових груп. Автори Аксьонова О.П., Аніщук А.М., Артемова Л.В., Кононко О.Л. розробили базову програму для українського «Закону про дошкільну освіту» та базових елементів української дошкільної освіти. Це перша державна програма, яка встановлює оновлені вимоги до змісту розвитку дітей від народження до 6 років, а саме в її постійній частині – вимоги до розвитку, виховання та навчання дитини.

Програма підкреслює важливість індивідуального підходу педагога до розвитку, виховання та навчання дитини дошкільного віку. В цю програму

входить: загальна характеристика вікового розділу, особливості психічного віку, навчальні завдання, лінії розвитку, показники дитячих компетенцій, зміст та умови оптимізації навчальної діяльності. Матеріал у кожному наступному блоці вмісту додається до попереднього блоку вмісту та розширюється без повторень.

Спираючись на провідний український інтернет-проект «Розвиток дитини» зі спеціально підібраними завданнями, щоб підготувати дітей до школи в цікавій та невимушеній формі для дітей. Програма дитячого інтелектуального розвитку в ігровій формі допоможе дитині пізнати навколишній світ, розвинути логічну математику, комунікативні та емоційні навички, розвинути увагу, пам'ять, самостійність і посидючість. Завдання чергуються так, щоб були різні види діяльності: словесні, практичні, творчі.

Таким чином, застосування інтерактивних ігор: сприяє розвитку в дітей продуктивних функцій і психічних процесів, робить навчання ефективнішим, підвищує інтерес до певних занять, що вивчаються, підвищує мотивацію навчання, активізує пізнавальну діяльність учнів. Комп'ютери, що використовуються розумом, є інструментами для стимулювання дошкільного навчання. Але важливо вжити запобіжних заходів для безпеки та благополуччя дітей. Навчити дошкільнят правильно користуватися комп'ютером і головне потрібно контролювати цей процес, щоб переконатися, що час за комп'ютером є конструктивним та корисним.

1.3 Особливості використання інтерактивних ігор при підготовці дітей до школи

Теперішній час складний, динамічний, мінливий. Війна змусила пристосуватись до нових умов життя, адже постійно виникають нові події, які вибивають людей із колії. Разом з цим змінюються технології, гаджети займають все більше місця у житті людей. Змінюється цінова політика, людям доводиться більше працювати, більшість батьків дедалі менше можуть

приділяти час своїм дітям. Вечорами на буднях батькам іноді не до спільних ігор зі своїм чадом. Виснажені батьки через теперішні події не мають сил та енергії готувати дітей до школи. Тому за період пандемії та війни багато дитячих садків стали оснащеними високотехнологічними інформаційними засобами розвитку та навчання, за допомогою яких можна зробити навчання дітей більш цікавим, ненав'язливим, найбільш ефективним. На разі більшість людей звикли навчатись і працювати саме дистанційно. Це і стосується нової української школи. У початковій школі комп'ютер і ігри стають невід'ємною частиною освітнього процесу. Вміння працювати з комп'ютером поступово стає вимогою у початковій школі, а й дошкільній установі [17, с.21].

Досліджуючи систему дошкільної освіти ми зрозуміли, що діти набагато швидше засвоюють знання, якщо вони отримують їх у атмосфері радості. Цю атмосферу допомагають створити прийоми за допомогою інтерактивних ігор. Така форма роботи викликає в дітей віком особливий інтерес, що допомагає краще засвоювати пропонований матеріал. Яскраві, інформативні, з можливістю вибору відповіді, анімацією, звуком вони дуже подобаються як дітям, так і їхнім батькам. Використання інтерактивних технологій під час роботи з дітьми дозволяє підвищити показники пізнавальної активності, розвитку психічних, пізнавальних процесів і підготовці до школи. Безумовно, використання комп'ютерних презентацій у навчальному процесі дозволяє інтенсифікувати засвоєння дітьми навчального матеріалу та провести заняття на якісно новому рівні, використовуючи замість аудиторної дошки проекцію слайд-фільмів з екрана комп'ютера на настінний екран [44, с. 382].

Традиційні дидактичні моделі навчання можуть сприйматися як неефективні методи досягнення високих результатів навчання. Дітям нинішнього покоління явно не вистачає мотивації та задовільних результатів навчання, характерних для існуючих традиційних систем освіти. [1].

Однією з безперечних переваг широкого використання комп'ютерів є безліч відмінного освітнього програмного забезпечення та веб-сайтів, розроблених для покращення освіти дітей. Ці програми можуть бути

представлені у вигляді творчих та навчальних ігор, відеороликів та уроків, які допоможуть дітям покращити свої знання у всьому, від словникового запасу до математики, від набору тексту до логічного мислення та всього, що між ними.

Тому, у важких сучасних умовах, інтерактивні ігри пропонують новий погляд на культуру навчання, яка відповідає звичкам та інтересам дітей.

Відповідно до відповідного звіту американських учених, інтеграція та використання цифрових освітніх ігор у дошкільному середовищі може ефективно сприяти реформуванню системи освіти. При додаванні до процесу навчання елемента розваги навчання стає як цікавим і приємним, а й ефективнішим.

Інтерактивні ігри можуть стати альтернативним способом представлення навчального контенту. Добре розроблені інтерактивні ігри мотивують дітей незалежно від статі, віку та рівня освіти та створюють належне середовище для різних навчальних груп для досягнення спільних навчальних цілей. Інтерактивні ігри допомагають педагогам навчати дітей з різними освітніми потребами [55, с.34].

Інтерактивні ігри створюють нову перспективу в культурі навчання, яка йде пліч-о-пліч з інтересами дітей. В дошкільній освіті інтегративні ігри - це інновація, яка може покращити навчання дітей та набуття навичок [34]. Вихователі дошкільної освіти можуть відіграти вирішальну роль у підтримці цифрового ігрового навчання дітей. Сучасність вихователів та психологів щодо використання інтерактивних ігор важливі та часто обмежують їхні зусилля щодо впровадження нових технологій у групі. Позитивні погляди можуть допомогти вихователям легко впровадити дидактичні інтерактивні ігри у свої методи навчання. Незважаючи на те, що для молодого покоління цифрові ігри є особливою формою неформальної практики навчання грамоти в галузі інформаційних та комунікаційних технологій, ігрове інтерактивне навчання перетворилося на невід'ємну частину дидактичного використання інформаційних та комунікаційних технологій, особливо в дошкільній та початковій освіті [26, с.3].

Гра дитини із комп'ютерними іграми формує інтерес, мотивацію, активність при сучасних новоутвореннях. Матеріал який застосовується, відрізняється наочністю, насиченістю, спонукає при дітей до позитивного почуття. Дитячі які формують вид розваги - це чудовий спосіб реалізувати навчання дітей цікавим і найбільш продуктивним. На відміну від настільних розвиваючих ігор, комп'ютерні види розваг привертають їх інтерес анімацією, барвистими фігурами, ланцюгом окремих дій і проблем, які передбачаються дітям з метою постанови. Останні декілька років комп'ютер відіграє роль помічника у зростанні та психологічному розвитку дітей дошкільного віку. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій, особливо комп'ютерних ігор, у навчально-виховному процесі дошкільних закладів є однією з найновіших та найактуальніших проблем сучасної дошкільної освіти [28].

В даний час цифрові ігри є областю, що швидко розширюється, головним чином тому, що вони вважаються найпопулярнішою технологією в дитячих розвагах. У той же час цифрові ігри, якщо вони належним чином розроблені та використовуються з педагогічної точки зору, можуть використовуватись як засоби навчання для підвищення ефективності навчального процесу на всіх рівнях освіти. Інтерактивні ігри вважаються привабливими через їх розважальні функції в поєднанні з приємною обстановкою, їх естетичну якість як: графіка, ефекти, музика, наявність структурованої основи, їх навчальні цілі, а також представлені як проблеми, що потребують вирішення, і наявність ігрового вимірювання, що викликає також активну участь дитини. В якості підходу до навчання цифрові освітні ігри вважаються сучасними засобами навчання та сучасними засобами навчання, виводячи освіту на новий рівень.

При правильному використанні в рамках організованого навчання з конкретними навчальними цілями, відповідним дизайном і оцінкою, що розвиває, інтерактивні ігри можуть бути класифіковані як активне навчальне середовище [35].

У сучасному світі «інтерактив» перекладається з англійської як: взаємодіяти, взаємно, дія-дія. Отже, термін «інтерактивний» означає: «...спілкуватися, взаємодіяти або бути в режимі розмови з чимось (комп'ютером) або кимось (людиною)» [27].

Інтерактивна гра має на меті стимулювати зростаючий інтерес дітей, викликати позитивні емоції та спрямовувати їхню увагу на бажані та особисті цілі, навчальні завдання, а не нав'язані ззовні. Звести до мінімуму витрати нервової енергії і звести до мінімуму вольові зусилля для вирішення завдання виховання під час гри. Комп'ютерні ігри - поширене заняття сучасних дітей. Вони грають в ігри різних жанрів у різних середовищах і платформах. В останні роки педагоги почали цікавитися цим явищем і досліджувати властивості комп'ютерних ігор, які подобаються дітям будь-якого віку. За останні кілька років дослідники помітили, що інтерактивні комп'ютерні ігри можуть покращити концентрацію, сприяти критичному мисленню, підвищити мотивацію та сприяти соціалізації [62].

Вражає думка авторів, особливо німецького психолога К. Фопеля. Відображаючи той факт, що на своїх заняттях він активно практикував інтерактивні ігри, розроблені шляхом поєднання елементів різних видів психотерапії, він визначив основні умови, які сприяють успіху таких ігор: Підтримуємо позицію наступних ігор, розглянутих на основі висловлювання К. Фопеля. Лише в абсолютно розслаблених і відкритих ситуаціях, коли задіяні «...інтелект і емоції, тіло і душа, свідоме і несвідоме», а спілкування і співпраця відбуваються «в активній взаємодії» [56].

Дітей старшого дошкільного віку починають цікавити комп'ютерні ігри, де навчальний матеріал подається у більш відкритій формі, а не прихований в ігрових завданнях. Такі ігри створюють пізнавальну спрямованість і сприяють плавному переходу до школи. Ігри як засіб взаємодії дітей зі світом досліджували такі вчені, як: Достман, Гольдштейн та інших., продемонстрували можливості використання комп'ютерних ігор на формування пам'яті, моторної координації, можливості сприйняття простору, уваги. В нашій державі

досвідчені дослідження впливу комп'ютерних ігор на пізнавальний розвиток дошкільнят не проводилися, але ця тема, безсумнівно, торкається у межах вивчення дитячого формування [65].

Діють ігри, які добре впливають інтелектуальний розвиток. До прикладу інтерактивна гра головоломка, яка націлена на розвиток логічного мислення, кмітливості, швидкості реакції, вміння швидко оцінювати обстановку гри, що змінюється. Інтерактивні ігри, в яких представлено зміст різних галузей знання у навчальній формі, завдяки чому дитина успішно опановує навчальний матеріал. Інший різновид комп'ютерних ігор спрямований на розвиток вищих психічних функцій: пам'яті, сприйняття, мислення, промови, уваги.

Дослідження О. Тихомирова показали, що комп'ютерні ігри сприяють розвитку логічного мислення, когнітивної динаміки, концентрації та переключення уваги, сили волі, емоційної сфери, пам'яті, знання просторового сприйняття [60].

У дослідженнях науковців Е. Достмана, А. Гольдштейна та інших були отримані результати, які свідчать про можливість формування пам'яті, моторної координації, здатність сприйняття простору, уваги з допомогою інтерактивних ігор. Підсумовуючи отримані дані, було проаналізовано, що діти, які знайомі з комп'ютером їх ступінь інтелектуально-творчого формування значно вищий, ніж у їхніх ровесників, які не спілкувалися з даною технікою.

Використання комп'ютера як помічника у підготовці дошкільника до навчання у школі необхідне в даний час, адже такі ігри сприяють підвищенню інтересу до навчання, результативності навчання, що розвивають дитину всебічно. Коли дитина використовує комп'ютер в навчальній діяльності, то вона починає спочатку думати, а згодом діяти. Такий вагомий аспект залучує малюка до дослідницької роботи.

Комп'ютерні ігри та програми влаштовані так, що механізм їх вивчення мотивує дитину пробувати, перевіряти, уточнювати, робити висновки, доопрацьовувати власні процеси відповідно до поточної ситуації. Так, інформація в комп'ютерній грі подається в ігровій формі, що мотивує інтерес

дитини [21, с.83]. У процесі навчання важливо утримувати увагу дітей. У цьому випадку увагу дитини приваблюють анімація, рух та звук. Крім того, комп'ютерна гра надає дитині вірогідність незалежно регулювати темп і кількість розв'язуваних задач.

Заняття з використанням комп'ютерних програм, зокрема ігор що розвивають, викликають у дітей інтерес і прагнення досягти поставленого завдання. У процесі комп'ютерної роботи дитини у нього розвиваються позитивні емоційні реакції. Інтерактивні ігри допомагають дітям краще засвоювати знання, мотивують до придбання нової інформації. Завдяки такій цікавій підготовці до школи, ми може діагностувати прогалини знань дитини. Формується саме інтелектуальний показник, який буде необхідний для подальшої навчальної діяльності. В розвиваючих комп'ютерних іграх діти навчаються отримувати інформацію не втомлюючись і в ігровій формі.

Підкріплюючи виконане завдання дитина отримує похвалу від психолога або вихователя. Через таку систему діти навчаються правильно досліджувати і тлумачити, робити висновки, доопрацьовувати, приймати рішення [24, 91].

Ефективність впливу навчального матеріалу на дошкільнят багато в чому залежить від ступеня і рівня ілюстративності матеріалу. Візуальна насиченість навчального матеріалу робить його яскравим, переконливим і сприяє інтенсифікації процесу його засвоєння. Презентація дозволяє впливати відразу на кілька видів пам'яті: зорову, слухову, емоційну і в деяких інших випадках моторну.

Завдяки можливості інтерактивності комп'ютерні презентації дозволяють ефективно адаптувати навчальний матеріал до особливостей дітей.

Підвищення інтерактивності призводить до більш інтенсивної участі в навчальному процесі того, хто навчається, що сприяє ефективності сприйняття та запам'ятовування навчального матеріалу.

Простежуючи комп'ютерні технології, можемо сказати, що за останні роки вони забезпечують можливість інтенсифікації шкільної освіти та сприяють підвищенню мотивації дітей до навчання за рахунок застосування

сучасних способів обробки аудіовізуальної інформації. Вони допомагають стимулювати когнітивні аспекти навчання, такі як сприйняття та усвідомлення інформації; активізувати пізнавальну діяльність дітей [23, с.44].

Як показують дослідження, присвячені питанням інформатизації дошкільної освіти, комп'ютерні ігри здатні впливати на формування наступних психічних пізнавальних процесів, особистісних якостей та навичок:

- Більш раннє формування найважливіших операцій мислення, таких як узагальнення та класифікація;
- Ранній розвиток знакової функції свідомості;
- Полегшення процесу переходу психічної дії із зовнішнього плану у внутрішній;
- Розвиток пам'яті та уваги дітей;
- Формування моторної координації та координації спільної діяльності зорового та моторного аналізаторів;
- Розвиток дрібної мускулатури та моторики руки;
- Легше засвоєння деяких математичних понять, наприклад форми, кольору, величини, числа та множини;
- Розвиток сенсорних здібностей;
- Більш швидкий розвиток вміння орієнтуватися на площині та просторі, що зазвичай становить певні труднощі для дітей дошкільного віку;
- Виховання посидючості, цілеспрямованості та зосередженості;
- Активний розвиток уяви та творчих здібностей та найактивніше поповнення словникового запасу.

Інтерактивні ігри – це сучасний метод навчання з розвиваючими, навчальними та виховними функціями. Велике освітнє значення має дидактичний матеріал, включений до кожної інтерактивної гри.

Інтерактивні ігри мотивують дітей пізнавального віку, створюють сприятливий емоційний фон, а також розвивають творчі здібності дітей. Використання інтерактивних ігор на заняттях спонукає дошкільників до

пошуку та мислення відповідних рішень [6, с. 4]. За допомогою інтерактивних ігор можна з дітьми закріпити будь-яку пройдену тему.

Універсальність інтерактивних ігор полягає ще й у тому, що їх можна використовувати не лише на заняттях, а й поза аудиторією. Можна грати в гру індивідуально або всією групою.

У своїй роботі ми часто використовуємо мультимедійні презентації. Це демонстрація пізнавального та навчального матеріалу на великому екрані в супроводі автора, а також назви ключових розділів матеріалу, нерухомі та рухомі ілюстрації та анімація. Загальне мультимедійне представлення і структура окремих кадрів відображають логіку пізнавальної діяльності і мають сувору спрямованість [9].

Використання мультимедійних презентацій є потужним стимулом у пізнанні, завдяки якому активізуються психічні процеси: сприйняття, увага, пам'ять, мислення; активніше та швидше відбувається підвищення пізнавального інтересу та мотивації.

Нові сучасні можливості ініціюють педагогів нашої установи до вирішення пізнавальних та розвиваючих завдань різними шляхами, один із яких – застосування нових засобів ІКТ [58].

Останній рік перебування дитини в дитсадку переломний, критичний у психологічному відношенні. Всі зрушення, що відбуваються у 6-му віці, є закономірним результатом шляху розвитку, який проходить дитина у попередні роки, завершенням великого етапу розвитку та водночас необхідною основою переходу до наступного етапу. Важливо відзначити, що підготовка до цих зрушень відбувається головним чином усередині видів діяльності, характерних для дошкільного віку, у системі наявних у цьому віці взаємовідносин дитини з дорослими та відповідних форм виховання та навчання. Це та система, що склалася у підготовчих до школи групах дитячого садка.

Разом з тим значні можливості засвоєння знань та навичок, що є у дітей сьомого року життя, дедалі більше враховуються шляхом посилення елементів

спеціалізованого навчання у рамках загального режиму та устрою життя дитячого садка [18, с.150].

Це стосується, перш за все, до навчання математики та грамотності. Дошкільне учіння дошкільнят істотно відрізняється від шкільного навчання, як у основній меті, і за методами його проведення. Основною метою продовжує залишатися не саме собою засвоєння відповідних знань і навичок, а розвиток у дітей психологічних передумов переходу до школи, методи навчання спираються на специфіку характерних для дошкільника видів діяльності та форм мислення. Успішне впровадження інформаційних технологій у систему виховної роботи залежить, перед усім від відповідальності та розуміння самих психологів та вихователів відносно корисності, як для професійного розвитку так і для культури дітей.

Отже, попадання в цифрове середовище – неминуча реальність нашого часу. Це відбувається задовго до усвідомлення особистістю своїх професійних інтересів та нахилів.

Висновки до розділу

Таким чином, в першому розділі було зроблено теоретичний аналіз проблеми шкільної підготовки під час військового стану. Останнім часом репертуар ігор для дошкільнят сильно змінився. Традиційні ігри значною мірою вийшли з ужитку, змінилося ставлення дітей до іграшок. Ця зміна торкнулася сучасного ігрового набору дошкільника та загальних принципів, з яких складається ігрове середовище. Ця зміна пов'язана з тим фактом, що фізичний простір для організації ігор був значно скорочений під час війни в міських, а іноді й у сільських умовах. Це призводить не лише до територіальної роз'єднаності дітей, а й до розриву між поколіннями. Деформації піддається і дитяча субкультура, в якій відзначається збідненням репертуару дитячого фольклору, втрати усних текстів та суттєвою зміною ігрового репертуару.

Традиційні ігри спрямовані на згуртування дитячого колективу, вони передбачають варіативність поведінки дитини «від індивідуальної до колективної».

Проте слід зазначити, що традиційним іграм змінюються сучасні ігри, найчастіше це різноманітні комп'ютерні ігри. На відміну від традиційних, вони несуть у собі значне навантаження на очі дитини, її опорно-руховий апарат (тривала нерухома поза), емоційну перевантаженість, відсутність свіжого повітря та «живого» спілкування. Під час підготовки дитина отримує свої специфіки в міру останніх змін в основних видах діяльності, імітуючи перехід від сюжетно-рольових ігор до навчальної діяльності.

Проаналізовано, що діти, які успішно навчаються в дитячому садку, швидше за все адаптуються до змін у своєму житті. У складному комплексі рис, що складають готовність до школи, виділяють два аспекти. Інтелектуальний і особистісний, він містить багато структурних елементів.

Успішність у вивченні матеріалу, рахунку та читанні – це, звичайно, добре, але соціалізація також необхідна для того, щоб діти навчилися спілкуватися з однолітками. Соціалізація в цей час дуже важлива, оскільки більшість батьків бояться віддавати своїх дітей до дитячого садка через небезпеку. Діти повинні мати розвинений кругозір і пізнавальну увагу. Діти, які відвідують дитячий сад, більш допитливі та товариські. Вони краще впізнають матеріали улюбленого вихователя.

Для того, щоб допомогти дітям вчитися в цікавій формі, ігрові технології були розроблені з різними цілями і можуть підготувати дитину до школи. З точки зору мотивації та формування емоційно-вольової готовності до школи ігрове середовище спілкування з однолітками дошкільників регулює поведінку відповідно до соціальних вимог. Інколи виникають труднощі формування розумової готовності до школи і тому використовуються ігри, які розвивають у дитини прості математичні уявлення, знайомлять його зі звуковим аналізом тексту, готують руку до оволодіння письма.

Як показує практика, діючи в ігровій формі, наближеній до реальних умов життя, дошкільнята простіше засвоюють навчальну інформацію. Використання ігрових технологій дозволить дитині підійти до відкриття нового та закріплення вже вивченого. За допомогою ігрових технологій розвиваються і креативні можливості малюка.

РОЗДІЛ II

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ

2.1 Організація емпіричного дослідження

Вивчивши психолого-педагогічну літературу, щодо використання інтерактивних засобів при формуванні елементарних уявлень у дошкільнят підвело нас до припущення про те, що використання засобів цікавої у процесі навчання сприяють підвищенню рівня сформованості елементарних уявлень у дошкільнят. Дане припущення послужило гіпотезою емпіричного дослідження, яке проводилося на базі дошкільного навчального закладу № 30 «Журавлик»-заклад комбінованого типу. Вивчення підготовки дітей до школи було у старших групах «Дзвіночки» та «Сонечки». Вибірку дослідження разом з двох груп становило 28 дітей старшого дошкільного віку.

Специфіка нашого дослідження полягала в тому, щоб перевірити підготовку дітей до школи завдяки методикам. Динаміка готовності дітей із початком війни почала йти на спад, тому наше завдання направлене на формування у дітей дошкільного віку певних умінь і навиків, необхідних для навчання в школі. Уміння дитини полягає в свідомому підпорядкуванні своїх дій заданому зразку при послідовному виконанні словесних вказівок дорослого.

Визначаючи готовність до шкільного навчання, дитячий практичний психолог повинен чітко розуміти, для чого він це робить.

Зосередження уваги при діагностиці готовності дитини до школи полягає:

В індивідуальному підході до кожної дитини у учбово-виховному процесі, щоб зрозуміти розвиток психологічних особливостей. Виявляти дітей, які не бажають вчитися в школі, брати участь в інтерактивних іграх, які розвиваються, щоб запобігти прогулам.

Вибір того чи іншого методу діагностичного дослідження проводився під керівництвом дошкільного психолога і залежав від теми дипломної.

Використана комплексна діагностична програма для дітей дошкільного віку. За допомогою діагностичних методів доведено, що своєчасна діагностика дозволяє виявити показники психологічної готовності до навчання, які необхідно враховувати і розвивати в навчальному процесі для створення необхідних умов. Вибір методу дослідження має вагомий коефіцієнт, так само як якісна характеристика отриманих даних, що визначає хід і результати діагностичної роботи. Особливо важливо, щоб педагог міг кваліфіковано провести всі заходи та повною мірою володів методами та прийомами обстеження. Непрофесіоналізм може призвести до неправильних висновків та завдати шкоди дитині.

Метою проведення методики була перевірка конкретних умінь і навичок, необхідних для навчання в школі та визначення рівня пізнавального інтересу дітей дошкільного віку.

Емпіричне дослідження проходило в три етапи:

На підготовчому етапі було визначено основний зразок для дослідження. Створюючи нашу вибірку, ми виходили з того, що в дослідження повинні бути включені діти старшого дошкільного віку. Вибірка була сформована на базі ДНЗ №30 м. Хмельницького. У нашому дослідженні взяли участь 28 дітей старшої групи. На підготовчому етапі було проведено відбір традиційних методів. Зокрема: «Тест на психосоціальну зрілість С. Банкова», тест Керна-Йірсека «Перевірка готовності дитини до школи», «Веселий-Сумний» (для оцінки емоційного ставлення до майбутнього навчального процесу в школі), тест «Доріжки», методика «Бесіда про школу» (Т.Нежнова) .

На діагностичному етапі досліджувалися якісні особливості готовності дітей дошкільного віку до школи. На цьому етапі з кожною дитиною була проведена індивідуальна консультативна бесіда за результатами психологічного дослідження. На третьому (завершальному) етапі конспект з розробкою програми та підготовкою дослідницьких матеріалів, психологічних рекомендацій щодо корекції низького рівня інтелектуальної, емоційної та соціальної підготовки до навчання в школі.

Минулого року ми застосовували методику С. Банкова та Керн-Йієрасека до дітей, щоб побачити динаміку змін психосоціальної зрілості та загальної готовності до навчання. Отримані результати порівнюються на малюнку нижче.

Впровадження методики С. Банкова, дещо змінена (додаток А). Оригінальність полягала в тому, що дитина відповідала на 23 питання і збирала розрізану картинку. Тобто, було поєднання інтелектуальної готовності та дрібної моторики рук. Діти були зосередженими, уважними, адже вимагало серйозної роботи – подвійного навантаження на мозок. Складності у дітей не виникало, навпаки був підвищений інтерес до процесу проходження діагностики.

Тест Керна-Йієрасека «Перевірка готовності дитини до школи»

Підтримуємо позицію науковців, що достатньо широко відомим орієнтаційним тестом шкільної зрілості є тест Керна-Йієрасека (додаток В).

Мета тесту полягає у визначення рівня готовності дитини до шкільного навчання. Можемо виявити загальний рівень психічного розвитку, рівень розвитку мислення, вміння слухати, запам'ятовувати і розуміти, а також виконувати завдання за зразком [51].

Зміст тесту Керн-Йієрасека складається з 3-х частин:

- а) тест «Малюнок людини», а саме чоловічої фігури;
- б) копіювання фрази з письмових букв;
- в) змалювання точок;

Ми дотримуємося позиції, що підготовчий орієнтаційний тест є модифікацією тесту А. Керна. Тест складається з трьох завдань: наслідування написаних букв, малювання груп точок і малювання чоловічої фігури з малюнка.

Результат підраховується за 5-ти бальною методикою, потім підраховується сума всіх трьох завдань. За допомогою цієї методики можна визначити рівень розвитку дрібної моторики, схильність до набуття навичок письма, рівень розвитку координації рук, орієнтування в просторі. Показує загальний рівень розумового розвитку, рівень розвитку мислення, уміння

слухати, вміння виконувати завдання за зразками, довільність розумової діяльності.

При визначенні рівня готовності дітей до школи ми виявили, що всі діти творчо підійшли до малювання людини в першому завданні. Раніше казали, що не вміють малювати і тим більше писати. За допомогою заохочувальної історії ми надихнули дітей на цю роботу. І виявляється, що вони багато знають.

Оцінювання емоційного ставлення до майбутнього процесу в школі за допомогою тесту «Веселий-сумний» [46].

Використана нами методика була обрана для того, щоб перевірити емоційне ставлення дітей до школи. Досить важливим показником підготовки дитини до школи є – емоційний інтелект, адже завдяки йому, дитина виражає емоції та почуття, легко адаптується та відкрита до нового та цікавого.

Виконання тесту «Доріжка», підготовка руки до письма [51].

Автором цього тесту є А. Вегнер. У цій техніці дитина малює лінії, що з'єднують різні елементи малюнка. За допомогою цієї методики можна визначити рівень розвитку точності рухів, ступінь готовності руки до оволодіння буквами, сформованості уваги, контролю своїх дій. На малюнку зображені доріжки, біля одного кінця яких стоять машини, у іншого – будинок. Машина повинна «проїхати» доріжкою до будинку. Ширина стежки підібрана так, щоб вона була дуже важкою, але доступною для дітей. Характер траси стає складнішим від початку до фінішу.

Методика «Бесіда про школу» (Т.Нежнова) [52]

Цей метод спрямований на виявлення освітнього рівня «внутрішньої позиції школяра», тобто прийняття вікового статусу дітьми 6-7 років.

Формування цього внутрішнього статусу є одним із найважливіших елементів мотиваційної «готовності до школи». Без цієї мотивації, навіть якщо вони грамотні, вони не можуть добре вчитися через «тягар» шкільного середовища та кодексу поведінки. Тому мотиваційна підготовка менш важлива, ніж інтелектуальна. Під час обстеження, ми задавали дітям запитання, відповіді на які дають змогу визначити одну з трьох шкіл і вподобань у навчанні.

Основна орієнтація на збереження навчальної діяльності свідчить про наявність у дитини внутрішньої позиції учня. Методика включає 11 питань, на які випробувані повинні відповісти, обираючи відповіді «а» або «б».

За допомогою даної методики можна виявити домінування шкільних і дошкільних мотивацій у дітей молодшого класу. Завдяки запропонованому ключу можна легко розрахувати результати по досліджуваних.

Авторкою запропоновано чотири види мотивації: навчально-пізнавальна; зовнішня, «позиційна»; орієнтація на позначку; ігрова, дошкільна. Виходячи з цього, ми бачимо такі можливі тлумачення (додаток Б):

1. Більшість відповідей щодо ігрової та дошкільної мотивації свідчать про відсутність навчальної мотивації та орієнтації дитини на дошкільну діяльність.

2. Загальне домінування трьох типів відповідей, що характеризують навчальну мотивацію: навчальної, когнітивної та бажання вчитися. Для зовнішніх атрибутів уроків, «позиції учня» та когнітивної потреби в позиції відносно орієнтації на оцінку, ми демонструємо існування різних типів навчальних мотивів.

Якщо дитина дає 5-6 відповідей, що відносяться до трьох категорій навчальних мотивів, і 5-6 відповідей, що демонструють переважання дошкільної діяльності, або навпаки, ці типи мотивацій вказуються приблизно рівними.

3. Співвідношення кількості відповідей до окремих категорій мотивації дозволяють створити «профіль мотивації» дитини.

Метод, який ми обрали, був пріоритетним. Бо якщо дитина вчиться лише за допомогою інтерактивних комп'ютерних ігор, їй потрібно підготувати руки до письма. Багато дорослих не приділяють особливої уваги розвитку навичкам письма. Інтерактивні ігри можуть допомогти дітям підготуватися до школи, але на жаль не можна використовувати комп'ютер для розвитку навичок письма. В результаті, коли дитина йде до школи, їй стає важко писати. Дитина не впевнена в собі, повільно пише. Тому застосовуються додаткові матеріали та різні методи. За допомогою цього тесту можна перевірити розвиток дрібної

моторики у дітей. Тому добре розвинена дрібна моторика допомагає підвищити рівень мовленнєвої грамотності, створити сприятливий емоційний фон, вчить зосередженості та правильності розподілу уваги. Це є запорукою готовності до школи та сформованості почерку. Кожен рух, зроблений нашими пальцями, сприяє розвитку важливих психічних функцій, таких як пам'ять, увага та мислення.

За результатами діагностичного обстеження можуть бути створені спеціальні розвиваючі групи та класи для підготовки дитини до початку систематичного навчання в школі.

2.2 Результати емпіричного дослідження готовності дітей до школи в умовах військового стану

Використання комп'ютерних технологій дозволяє підвищити шкільну готовність дітей і підвищити змістовність освітнього процесу в дошкільному закладі початкової школи. Методи, які ми обрали, використовувалися виключно тому, що вони були ефективними, простими та відповідали віку дітей, які найближчим часом вступають до школи.

Основними сферами психологічного розвитку дітей є когнітивні процеси, особистість та міжособистісні стосунки. У визначенні рівня психологічного розвитку все потрібно оцінювати, і для всього є свої методики.

Час, витрачений проходження методик, становив від 10 до 20 хвилин. Проведення методик відбувалось зранку, задля хорошого настрою дітей та великої розумової активності.

Діагностика дітей групи №4 та № 7 за методикою С. Банкова «Рівень психосоціальної зрілості дошкільників» метою цієї методики являється оцінка психологічної зрілості дитини.

Результати отриманих даних:

Проведений аналіз результатів мав на меті визначити методи підготовки та проведення технік, які довели ефективність у досягненні поставлених цілей. Це дозволило покращити як підготовку, так і хід самих методик. Крім того, аналіз результатів дозволив виявити індивідуальні особливості поведінки та особистості дитини та правильно організувати індивідуальну роботу з дітьми, що стало можливим. За результатами даної методики виявлено, що діти потребують спеціальної роботи з ними.

1.Методика С. Банкова «Рівень психосоціальної зрілості дошкільників» наведені нижче у таблиці 2.1

Таблиця 2.1 — Рівень психосоціальної зрілості дошкільників

<i>Діти</i>	<i>Бал:</i>	<i>Рівень психосоціальної зрілості</i>
1)Ф.	22б.	Середній рівень
2)В.	18б.	Низький рівень
3)М.	23б.	Середній рівень
4)Я.	27б.	Високий рівень
5)Є.	25б.	Високий рівень
6)В.	18б.	Низький рівень
7)А.	28б.	Високий рівень
8)А.	24,5б.	Високий рівень
9)В.	19,5б.	Низький рівень
10)Б.	25б.	Високий рівень
11)М.	22б.	Середній рівень
12)Д.	22б.	Середній рівень
13)Ж.	26,5б.	Високий рівень
14)К.	18б.	Низький рівень
15)М.	26б.	Високий рівень
16)А.	20б.	Середній рівень
17)А.	22,5б.	Середній рівень
18)М.	24,5б.	Високий рівень
19)С.	21б.	Середній рівень
20)К.	26б.	Високий рівень
21)К.	18б.	Низький рівень
22)М.	20б.	Середній рівень
23)С.	25б.	Високий рівень
24)А.	27б.	Високий рівень
25)К.	19б.	Низький рівень

Продовження таблиці 2.1

26)А.	176.	Низький рівень
27)О.	16,56.	Низький рівень
28)В.	256.	Високий рівень

Отже, можемо навести зведені результати у відсотках у наступній таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Зведені результати у відсотках рівня соціальної зрілості

Рівні	Кількість дітей	
	Кількість дітей	%
Високий	12	43,2%
Середній	8	28,8%
Низький	8	28,8%

Визначаючи рівень психосоціальної зрілості дошкільників, ми виявили, що високий рівень з двох експериментальних груп мають 12 дітей (43,2%), середній рівень 8 (28,8%), низький рівень 8 (28,8%).

Інтерпретуючи результати, можемо сказати, що у дітей виникали труднощі саме із першими питаннями тестування. Більшість не знає своєї адреси проживання і професії батьків, але в подальших питаннях діти з високим та середнім рівнем психосоціальної зрілості мали узагальнені наукові знання про навколишній світ. Були здатні концентрувати увагу та логічно вибудовували свою мову. Діти, які з низьким рівнем були гіперактивні, не хотіли слухати питання і переключали увагу на інші види діяльності. Результати бланків (див. в додатку А.)

Кількість набраних балів у групах дітей представлені у таблиці 2.3

Таблиця 2.3 Результати — «Рівень психосоціальної зрілості» С. Банкова

	Бал:	Рівень психосоціальної зрілості
1)С.	216.	Середній рівень

Продовження таблиці 2.3

2)В.	226.	Середній рівень
3)Є.	256.	Високий рівень
4)Д.	23,56	Середній рівень
5)С.	236.	Середній рівень
6)Н.	186.	Низький рівень
7)С.	18,56	Низький рівень
8)М.	226.	Середній рівень
9)М.	22,56	Середній рівень
10)В.	24,56	Високий рівень
11)В.	246.	Високий рівень
12)М.	24,56	Високий рівень
13)І.	21,56	Середній рівень
14)С.	226.	Середній рівень
15)А.	24,56	Високий рівень
16)Д.	22,56	Середній рівень
17)С.	23,56	Середній рівень
18)А.	24,56	Високий рівень
19)К.	22,56	Середній рівень
20)О.	21,56	Середній рівень
21)Н.	246.	Високий рівень
22)К.	216.	Середній рівень
23)А.	226.	Середній рівень
24)А.	19,56	Низький рівень
25)А.	22,56	Середній рівень
26)Д.	226.	Середній рівень
27)О.	22,56	Середній рівень

Як видно у таблиці 2.3 у досліджуваній групі минулого року серед 27 дітей у дошкільному навчальному закладі №10, ми виявили, що 50% мають

високий рівень, 29% - середній рівень, 21% - низький рівень психосоціальної зрілості дошкільників. Низьких рівнів менше, ніж на даний момент. Пов'язано із тривожністю батьків у 2022 році, батьки більше захищають дітей від перенавантаження і тому не охоче займаються з дітьми вдома. (Результати бланків див. додаток Б)

Таблиця 2.4 —Зведені результати у відсотках рівня соціальної зрілості

Рівні	Кількість дітей	
	Кількість дітей	%
Високий	17	50%
Середній	7	29%
Низький	3	21%

Порівнюючи отримані дані, можна зробити наступні висновки:

Діти минулого року були інтелектуально розвинені і знали більше інформації. Вони не часто пропускали дитячий садок і своєчасно брали участь у розвиваючих заходах. У цьогорічному опитуванні довоєнні школярі не ходили в дитсадок і втрачали інтерес до занять, тому бали за підготовку до школи були низькими. Діти з низькою психосоціальною зрілістю потребують спілкування з батьками та однолітками, збагачення та розширення кругозору, позитивних вражень. Соціалізація та адаптація таких дітей може бути ускладнена конфліктними стосунками з однолітками та вчителями, оскільки діти зберігають власні амбіції та потребу в грі. Все це потребує уваги батьків, педагогів і психологів.

Наступне дослідження було розпочато з проведення методики Керна-Йєрасека, що складається із трьох завдань.

Завдання №1 - Зображення чоловічої фігури. Дев'ятнадцять дітей впоралися з цим завданням і без особливих зауважень правильно намалювали чоловічу фігуру. Інші діти, навпаки, не дуже вмiли малювати людські фігури, малювали жінок замість чоловіків, малювали лінії та палички.

Завдання №2 - Списування речення «Він їв суп» Двадцять одна дитина впоралася добре, і зразок був скопійований правильно. Літери трохи більше ніж

удвічі більші за шаблонні літери. Усі контрольні ознаки більш-менш точно відповідають критеріям відбору та оцінки. 7 дітей впоралися погано. Завдання ніби відповідали лише двом буквам або були нерозбірливими, і діти не справлялися із завданнями.

Завдання №3 - Копіювання групи точок. З цим завданням впоралися 24 дитини. У дитячих роботах запропонований візерунок майже повністю копіюється. Є невелике відхилення в 1 бал від 1 рядка або 1 стовпця. У двох дітей контур малюнка не відповідає шаблону, а складається з точок і кіл. Двоє дітей кілька разів зменшували візерунок, але в результаті він виглядав як каракулі з колом навколо візерунка. Завдання було виконано погано. Результати продемонстровано на рис. 2.1 та 2.2.

Рисунок 2.1 — Результати за тестом Керна-Йерасека (2021 рік).

Як видно з діаграми на рис. 2.1 у досліджуваній групі є 54 % дітей з високим рівнем, 39 % дітей з середнім рівнем, 7 % дітей з низьким рівнем готовності до школи. Досить низький коефіцієнт низьких рівнів, порівнюючи з теперішнім аналізом за цією методикою. Травмуючий вплив цих подій на психіку значною мірою впливає на емоційну сферу людей. Говорячи про вплив

військової ситуації на організм дитини, ми відзначаємо, що ці напружені події, що мають сильний несприятливий вплив, вимагають від дітей особливих зусиль для подолання наслідків цього впливу. Особливо гостро і водночас досить чуйно реагує емоційна сфера дитини. Рівень психоемоційної напруженості дитини підвищується, якщо батьки демонструють свою розгубленість пригніченість.

Рисунок 2.2 — «Тест Керна-Йірасека. Перевірка готовності дитини до школи» (2022 рік).

Як видно з діаграми на рис. 2.2 у досліджуваній групі є 14% дітей з високим рівнем, 32% дітей з середнім рівнем, 54 % дітей з низьким рівнем готовності до школи. Результати свідчать в більшості про низьку підготовку дітей до школи.

Рівні перевірки готовності дітей виявляє загальний рівень психічного розвитку обстежуваних. Отримані нами результати допомагають характеризувати дитину з загального психічного розвитку (додаток Д).

Вони свідчать про формування моторики, уміння виконувати задані зразки, характеризуючи довільність психічної діяльності.

Порівнюючи результати методики Керна-Йіерасека за минулий рік, можемо обґрунтувати думку, що результати були більше високими, ніж тепер. Діти з високим рівнем уміло орієнтувались у просторі бланка - аркуша, вміли відтворювати зразок 3-ього завдання, і прослідковано нами, що є наявність розвиненої зорово-моторної координації.

Діти, які мають середній рівень з пропонованої методики вважаються готовими, але для дітей з низьким рівнем може бути запропонована розвиваюча робота, пов'язана з удосконаленням тонкої моторики - малювання візерунків за зразком, заняття з дрібними деталями (складання мозаїки, складання моделей, в'язання, вишивання, малюнок-аплікації).

Таким чином, за допомогою використання цього тесту ми змогли визначити розвиток тонкої моторики руки, координацію рухів та зору. Все це необхідно для того, щоб дитина у школі навчилася писати. Крім того, за допомогою цього тесту загалом можна визначити інтелектуальний розвиток дитини, вміння наслідувати зразок та здатність до зосередженості, концентрації уваги.

Порівняльний аналіз результатів діагностики показує, що простежується негативна динаміка запропонованого гіпотезою стану, оскільки високий рівень знижується на 11%, середній рівень знижується на 10, а низький рівень на 13. Візуально дані відображаються у вигляді графіків за результатами фаз виявлення та контролю.

Тест «Доріжка»

Завдання цього тесту полягає у проведенні дитиною ліній, що з'єднують елементи малюнка. Методика дозволяє визначити рівень розвитку точності рухів, ступінь підготовленості руки до оволодіння письма, сформованості уваги та контролю за власними діями. На малюнку зображені доріжки, в одного кінця яких стоять авто, в іншому – будинок. Автомобіль має проїхати

доріжці до будинку. Ширина доріжок складна, але доступна дитині, а тип доріжок ускладнюється від першої до останньої.

Критерії оцінки рівня розвитку дрібної моторики за якими ми оцінювали результати:

Високий рівень - виходи межі доріжки відсутні, олівець відривається від листа трохи більше 3 раз.

Середній рівень - два виходи за доріжку, олівець відривався від листа трохи більше 4 разів, доріжка не рівна, тремтяча.

Нижче середнього - олівець відривався більше

Низький рівень - три і більше виходів за межі «доріжки», нерівна, тремтяча лінія, дуже слабка, майже невидима, або лінія з дуже сильним натиском (додаток Г).

Результати наведені у таблиці 2.5

Рівні	Кількість досліджуваних	
	Кількість дітей	%
Високий	6	21,6%
Середній	12	43,2%
Нижче середнього	4	14,4%
Низький	6	21,6%

Отже, за загальними даними ми отримали зведені результати у діаграму 2.3 Діти з розвиненою дрібною моторикою, мають спритність пальців, вчать говорити без особливих зусиль, адекватно розвивають мову, здатні до логічного мислення, хорошої пам'яті та уваги. Тим часом, у дошкільників зі зниженою моторикою швидко розвивається стомлюваність, розсіюється увага, з'являється почуття тривоги, важко виконується письмове завдання. У майбутньому це може призвести до затримки навчання. Під час військового стану, батьки менше приділяють увагу письму, але якщо буде цілеспрямована, систематична та планомірна робота з розвитку дрібної моторики рук у дітей та взаємодії з батьками, то це сприятиме формуванню інтелектуальних здібностей.

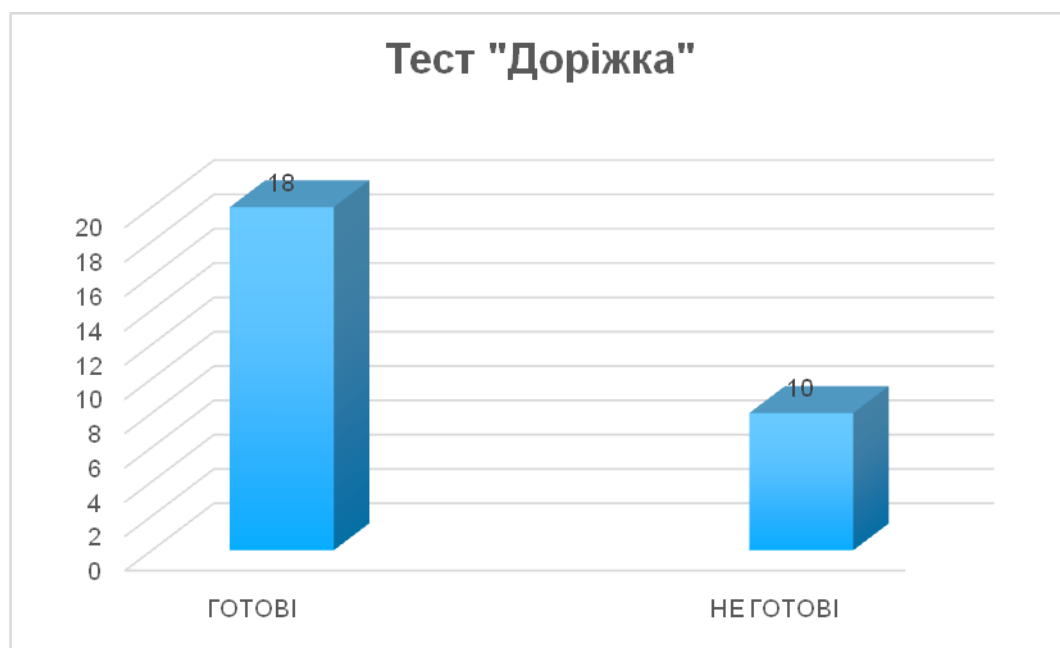

Рисунок 2.3 — Тест «Доріжка»

Висновок: з п'яти-шести років навички малювання та письма відіграють особливу роль у розвитку спритності рук і зорово-моторної координації. Наше дослідження показує, що не всі діти зручно користуються ручками й олівцями. Незнання дітей на цьому етапі може призвести до подальших проблем. Запроваджено систему роботи з дітьми старшого дошкільного віку по підготовці рук до письма. Ця система має будуватися на таких принципах: розгляд вікових закономірностей розвитку складності, систематики, фаз і моторики рук. Батьки повинні щодня приділяти трохи часу для розвитку дрібної моторики своєї дитини.

Тест «Веселий – сумний» для оцінки емоційного ставлення до майбутнього процесу у школі

Діагностуючи у дітей емоційну готовність до школи ми мали на думці перевірити сукупність якостей, які дозволяють дитині долати емоційну невпевненість, різні блокади, які заважають сприймати навчальні імпульси або ведуть до того, що дитина замикається у собі. В цьому нам допоміг легкий та швидкий тест. Зрозуміло, що не з усіма завданнями та ситуаціями дитина може впоратися легко, але за допомогою цього тесту ми змогли отримати результати

дітей щодо емоційного ставлення до школи. Результати наведені на рисунку 2, 4

Рисунок 2.4 — Тест «Веселий – сумний» для оцінки емоційного ставлення до майбутнього процесу у школі

Як видно з діаграми на рисунку 2.4 у досліджуваних двох груп 75, 6% - позитивне ставлення до школи, 25, 2% - негативне ставлення до школи. Більшість позитивних відповідей передують позитивну спрямованість дитини на школу, як на власне навчальний заклад – де школа, найважливіша передумова благополучного входження його в шкільно-навчальну дійсність. Несприятливі особистісні особливості дитини відбиваються на навчальній діяльності, низькій результативності діяльності посилюючи сформовані в дитини особливості. У зв'язку з викладеним вище, ми вирішили визначити внутрішню позицію дитини до школи, спираючись на центральний компонент психологічної готовності, визначаючи динаміку освоєння дитиною дійсності шкільного життя.

Результати за методикою «Бесіда про школу»

Рисунок 2.5 — Результати за методикою «Бесіда про школу» (Т.Нежнова)

Аналіз отриманих даних дозволяє зробити наступний висновок:

Як видно з діаграми на рис. 2.5 у досліджуваній групі є 50 % дітей з достатнім рівнем, тобто простежується шкільно-навчальна орієнтація дитини та позитивне ставлення до школи. 50% дітей з початковим рівнем сформованості внутрішньої позиції дошкільника, тобто переважний інтерес дитини до зовнішньої атрибутики шкільного життя.

Загальний аналіз за всіма методиками засвідчують те, що наявність неоднозначних результатів при інтерпретації методик свідчить, що є проблеми ефективності умови формуванні готовності дітей до навчання у школі. Отримавши в дітей низькі результати готовності до навчання у школі та проаналізувавши створені педагогічні умови було прийнято рішення скласти інтерактивно-розвиваючу програму з метою покращення рівня готовності до навчання.

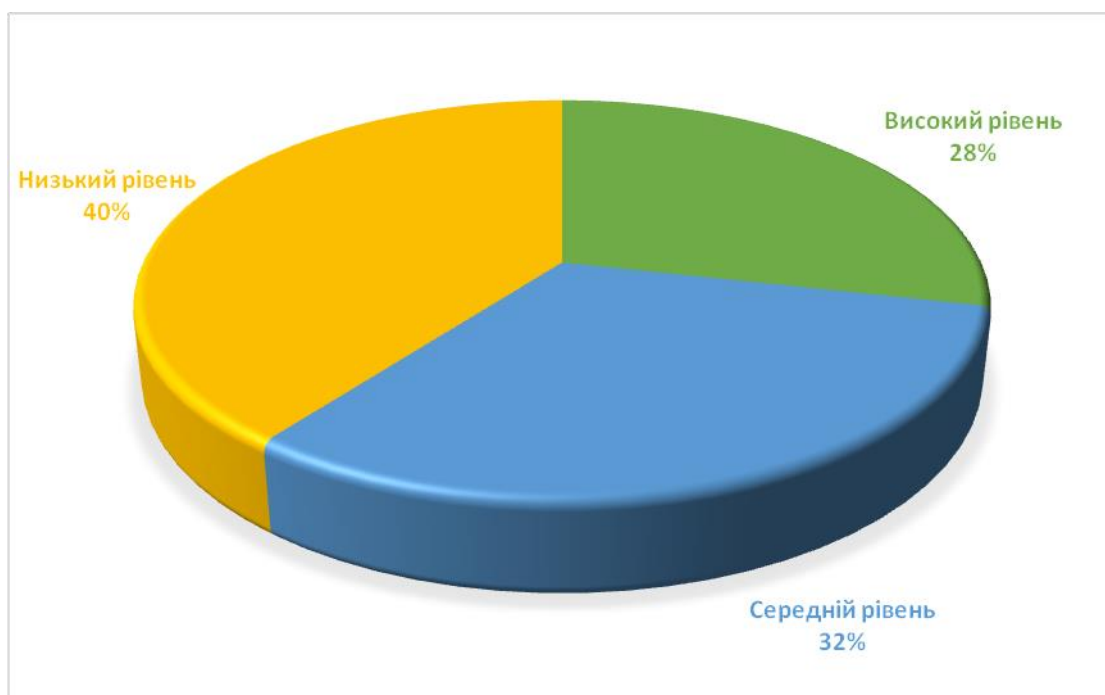

Рисунок 2.6. — Зведені результати

Високий рівень отримали діти, які працюють над завданням, можуть діяти за шаблонами та заданими правилами. Підтримувати конкретну мету, легко розпізнавати зазначені помилки та виправляти їх за інструкціями дорослих. Контролюють їх діяльність за результатом, спокійно, правильно розуміють і сприймають оцінку дорослих і однолітків.

Середній рівень отримали діти, які помиляються, виконуючи дії за моделями та певними правилами, не завжди вміють дотримуватися певних цілей, завжди виправляють вказані помилки дорослими, іноді відволікаються, завжди контролюють свою діяльність за результатом, не завжди спокійно та адекватно розуміють оцінку дорослого та однолітків.

Низький рівень отримали діти, які в процесі виконання завдання погано вміють здійснювати дію за зразком і заданим правилом, завжди припускаються помилок, не вміють зберігати задану мету, не бачать зазначену помилку, виправляють її під вказівкою та контролем дорослого, насилу контролюють свою діяльність за результатом, неадекватно розуміють та приймають оцінку дорослого та однолітків.

Дітям важко зрозуміти свій понівечений стан через те, що вони багато чого не розуміють, але вже страждають. Під час військового стану діти не бачать прекрасного світу, в якому живуть люди у мирний час. Педагогами та психологами доведено необхідність теоретичної розробки цієї проблеми та здійснення її практикою виховання. Дитина стає більш самостійною, на неї покладають більше обов'язків, але при цьому не можна забувати, що дитина потребує любові, уваги, підтримки та захисту з боку дорослих.

Таким чином, нами було обрано спеціальні методики для визначення готовності дітей до школи за такими показниками: мислення та мовлення, пам'ять, фонематичний слух, мотиваційна сфера, готовність руки до письма, емоційна налаштованість. Зіставляючи дані за всіма проведеними методиками, бачимо, що діти відчувають труднощі у процесі діяльності при сприйнятті завдання на слух, вміння орієнтуватися на зразок, точно скопіювати його, ступінь розвитку довільної уваги, сформованість просторового сприйняття, у сфері перцептивної та моторної організації простору.

2.3 Програма підготовки дітей до школи засобами інтерактивних ігор

Перед вступом до школи у дитини важливо розвинути бажання вчитися, пробудити інтерес до знань, самостійної діяльності. Зацікавлений змістом матеріалу і вміючий працювати дошкільник без особливих зусиль витримає тривалість заняття, братиме активну участь в освітньому процесі.

Також важливу роль у розвитку дитини і тим більше в психологічній готовності до шкільного навчання грають батьки, які вміють приймати свою дитину, поважати її індивідуальність, схвалювати її інтереси, проводити з нею досить багато часу, заохочувати самостійність та ініціативу дитини, задовольняти її розумні потреби. В іншому випадку дитині досить важко адаптуватися до умов життя, повноцінно розвиватися, оскільки батьки по відношенню до дитини відчувають лише негативні почуття, вважають дитину

невдахою, встановлюють значну психологічну дистанцію між собою та дитиною, мало піклуються про неї.

Використовуючи можливості розвитку інтерактивної гри розроблено робочу програму «В школу з усмішкою» для підготовки дітей 6-7 років до школи (додаток Ж). Сьогодні розробка програми була мотивована неабиякою причиною. Спочатку через пандемію, а тепер повномасштабну війну закриті українські навчальні заклади. У деяких містах освітні робочі місця не повністю відновилися. Більшість дитячих садків і шкіл з самого початку були закриті для відвідувачів і перейшли на дистанційне онлайн-навчання через знайомі всім нам платформи в Інтернеті. Мільйони сімей з дошкільнятами, школярами та студентами потребували термінового відновлення.

Перехід до онлайн-навчання приніс людству багато проблем. Багато навчальних закладів не мають технологічних можливостей для впровадження дистанційного формату навчання, не всі сім'ї можуть дозволити собі обладнання для всієї сім'ї, батьки дітей розгублені під час підготовки до школи, більшість людей не знають, як у цьому допомогти своїм дітям. З цієї причини були створені програми, які допомагають підготувати дітей до навчання в школі та забезпечують наступність між дошкільною освітою та загальною початковою освітою.

Метою цієї програми є розширення можливостей використання сучасних інформаційних комп'ютерних технологій. Це сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх першокласників до навчання в школі та сприяє набуттю дошкільнятами базових навичок роботи з комп'ютером. Успішна соціалізація дитини в суспільстві, розвиток у дитини самостійності, цілеспрямованості, здатності ставити завдання та досягати їх вирішення, нормалізація емоційної, мотиваційної та особистісної сфер дошкільника, зміни. Користувачі цієї програми – діти 6-7 років, які готуються до першого класу.

Задачі програми:

1. організувати навчання, виховання та освітній процес дітей дошкільного віку з урахуванням потреб і перспектив дітей цього віку;

2. удосконалювати та розвивати емоційно-позитивне ставлення дітей до школи, навчальні наміри;
3. розвиток логічного мислення, мовлення та уваги;
4. математичні поняття, мовні навички;
5. розвиток алгоритмічних знань і системних методів розв'язування задач.

Основним напрямком програми є - це використання інтерактивних ігор на комп'ютері, які вміщують в себе поетапне засвоєння ігрових способів і засобів вирішення ігрових завдань, що ускладнюються при підготовці до школи.

Використання перспектив розвиваючих інтерактивних ігор сприяють:

- активізації пізнавальної, творчої роботи;
- досягненню цілей навчання та виховання за допомогою сьогоденних цифрових освітніх матеріалів;
- розвитку знань самоосвіти та самоконтролю;
- підвищенню показника сприятливості навчання;
- залучення батьків та підприємливості дітей;
- придбання знань роботи на комп'ютері.

При складанні програми враховано вікові та психофізіологічні особливості дітей 6-річного віку: працездатність, специфічний характер наочно-образного мислення, провідний вид діяльності. Як відомо у дошкільнят основним видом діяльності є гра, тому заняття будуються у формі ігрового сюжету, подорожі, пригоди, сюжетно-рольової гри. Усі завдання, ігри, вправи, які пропонуються дітям під час заняття, взаємопов'язані і доповнюють одне одного. Розроблена програма дозволяє дітям в інтерактивно-ігровій формі знайомитися з навколишнім світом, розвивати логіко-математичні, комунікативні та емоційні здібності, розвивати увагу, пам'ять, самостійність і посидючість. Завдання підбиралися так, щоб чергуватися різні види діяльності - словесна, практична і творча.

Крім того, для підтримки стійкого інтересу та уваги дошкільнят, розвитку почуття прекрасного, заняття супроводжується показом мультимедійної презентації з використанням музики, звукових ефектів.

Матеріал у програмі розташований так, що кожне наступне завдання чи заняття ґрунтується на попередньому або є варіантом розученого.

У програмі на будь-якому занятті вирішується сукупність завдань, які спрямовані на:

- формування позитивної мотивації;
- розвиток довільної асоціативної пам'яті (зорової, слухової, тактильної, моторної);
- розвиток довільної та мимовільної уваги, підвищення культури мислення (уміння досліджувати, узагальнювати, зіставляти).

Тривалість заняття: 25-35 хв.

Кількість інтерактивних занять - 10 (розраховано на два тижні) та дві роздруківки «завдання вихідного дня», яке дається батькам.

Кожне заняття складається з 4-х різних завдань, які формують математичні уявлення, мовну компетентність, збільшення словникового запасу та розвивають пізнавальні процеси.

Проведення розвиваючої роботи включало:

- ознайомлення дітей із змістом гри, з матеріалом, що буде використаний у грі
- пояснення ходу та правил гри
- показ ігрових дій, у процесі якого йшло навчання дітей правильно виконувати дію, доводячи, що інакше гра не призведе до потрібного результату
- підбиття підсумків гри.

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ

1 ТИЖДЕНЬ

День тижня	Назва розділу	Завдання
День 1	Знайомство з дитиною	Спілкуємось, знаходимо контакт
	Розвиток мислення, мовлення, пам'яті, уваги.	Пори року
	Формування математичних уявлень	Геометричні фігури, гра «Що зайве?»
	Формування мовної компетентності, розширення словникового запасу, розвиватиме дрібну моторику та уяву.	«Хто?» чи «Що?»: назви істот та неістот
День 2	Вивчення й запам'ятовування великих літер української абетки	Знайди літери (український алфавіт)
	Розвиток зв'язного мовлення і читання	Вивчаємо букви й голосні звуки (українська мова)
	Формування математичних уявлень	Веселі кубики
	Розвиток логічного мислення	Тренуємо логіку: «Житла тварин»
День 3	Розвиток логічного мислення	Збери фрукти в корзину.
	Формування математичних уявлень	Сходишки (лічба до 10).
	Формування математичних уявлень	Знайди правильну цифру.
	Розвиток зв'язного мовлення і читання	Рахуємо склади у назвах малюнків
	Розвиток логічного мислення	Знайди пару.
День 4	Формування математичних уявлень	Неохайні смішарики: рахуємо моркву
	Розвиток зв'язного мовлення і читання	Стежка з голосними звуками
	Розвиток логічного мислення	Геометричні фігури: розвиваємо уяву
	Розвиток смислової та образної пам'яті, швидкість мислення	Впізнай тваринку

День 5	Вміння орієнтуватись в просторі, розуміння у визначенні правої та лівої сторони; розвиток логічного мислення, уваги, спостережливості.	Гра: ліворуч чи праворуч?
	Розвиток мовленнєвої культури, уваги, логічного мислення, допитливості.	Визнач голосний звук
	Розвиток логічного мислення	Знайди пару (розвиваємо логіку)
	Розвиток зв'язного мовлення і читання	Кошик з одягом: будуємо словосполучення
День 6	Готуємо руку до письма	Завдання «Подорож»

2 ТИЖДЕНЬ

День тижня	Назва розділу	Завдання
День 1	Розвиток уваги та пам'яті	Знайди предмет (яблуко)
	Розвиток зв'язного мовлення і читання	Одягаємося відповідно до погоди
	Розвиток логічного мислення	Тренуємо логіку: «Дороги й транспорт»
День 2	Розвиток логічного мислення	Тренуємо логіку: «Хто чим ласує?»
	Формування математичних уявлень	Математичні приклади
	Розвиток зв'язного мовлення і читання	«Будиночки» складів: поділ слова на склади
	Розвиток уваги та пам'яті	Знайди п'ять відмінностей
День 3	Формування математичних уявлень	Веселі гусенички: рахунок до 10
	Розвиток логічного мислення	Знайди схожі предмети, які мають щось спільне.
	Розвиток зв'язного мовлення і читання	Голосні та приголосні звуки по малюнках
	Розвиток зорової пам'яті, сприймання.	Вправа на пошук предметів.

День 4	Розвиток логічного мислення	Різнокольорові вікна: тренуємо пам'ять і увагу
	Формування математичних уявлень	Логіко-математична гра «Чого не стало?»
	Розвиток зв'язного мовлення і читання	Малюнковий код
	Розвиток зорової пам'яті, сприймання, аналізу і синтезу.	Знайди пару(рукавички однакові)
День 5	Формування математичних уявлень	Геометричні фігури. Танграм.
	Розвиток зв'язного мовлення і читання	Гра «Що не так?»
	Розвиток логічного мислення	«Що візьмемо з собою?»
	Розвиток зорової пам'яті,	Запам'ятай предмети і знайди їх
День 6	Готуємо руку до письма	Обводимо малюнок за пунктиром

В основу роботи покладено принцип постійного посилення труднощів у іграх, гнучкість та варіативність їх застосування. Закріплення та ускладнення однієї тієї ж гри, дозволяє формувати елементи логічного мислення та розвивати інтелектуальні здібності дітей, не порушуючи законів та етапів психічного та фізіологічного розвитку, а також, враховуючи індивідуальні особливості дітей, процес навчання стає цікавим, змістовним, ненав'язливим.

Включати інтерактивні технології у дошкільне навчання можна практично у всі освітні галузі. В інтерактивних моделях навчання змінюється взаємодія педагога з вихованцями: активність педагога поступається місцем активності вихованця, завдання дорослого — створити умови для ініціативи дітей. Завдяки цій програмі дошкільнята отримують ґрунтовні знання та не боятимуться йти до школи.

Висновки до розділу

Після теоретичного аналізу проблеми розвитку готовності дітей до школи нами було проведено емпіричне дослідження.

Ми забезпечили інтерактивну програму для групи, спрямовану на підготовку дітей до успішного навчання в школі. Метою цієї програми була підготовка дітей до школи. Розширення перспектив використання сучасних інформаційних технологій сприятиме підвищенню якості підготовки до школи, особливо розвитку комп'ютерних навичок. Наше дослідження показує, що школи добре підготовлені до мінливих та інноваційних умов сучасної системи. Для визначення цієї теми обрано особливий метод. Діагностика дозволила встановити ступінь психосоціальної зрілості, готовності, мотивації та емоційного ставлення до майбутніх процесів у школі. Велику роль у підготовці дітей до школи відіграє родина. І якщо ми хочемо виростити здорове покоління, ми маємо вирішувати цю проблему в дитячих садках, сім'ях, громадських місцях. Питання готовності дітей до школи є не лише науковою проблемою, а передусім практичним, дуже важливим і актуальним завданням, яке ще остаточно не вирішене. Згідно з нашою програмою, слід ще раз підкреслити важливість цього питання як одного із засобів побудови освітньої діяльності в дошкільному та старшому віці.

Інтерактивні ігри мотивують дітей пізнавального віку, створюють сприятливий емоційний фон, а також розвивають творчі здібності дітей. Використання інтерактивних ігор на заняттях спонукає дошкільників до пошуку та мислення відповідних рішень. Ви можете досліджувати кожен тему з дитиною за допомогою інтерактивних ігор. Універсальність інтерактивних ігор полягає ще й у тому, що їх можна використовувати не лише на заняттях, а й поза аудиторією. Ви можете грати в гру індивідуально або всією групою.

Використання інтерактивних ігор змінює ставлення дітей до уроку, робить їх більш уважними та формує бажання знаходити правильні відповіді на запитання.

ВИСНОВКИ

Отже, проведене нами дослідження показало, що проблема підготовки дітей до школи під час війни є вельми актуальною.

1. Здійснено теоретичний аналіз проблеми підготовки дітей до навчання у школі під час військового стану. З'ясовано, що рівень готовності до школи є передумовою навчальної діяльності у дітей. Оскільки початок шкільного навчання є переломним моментом у житті дітей. Зі вступом дитини до школи провідне місце займає навчальна діяльність, що сприяє перебудові всіх психічних процесів, мислення стає центром свідомості дитини. Ця перебудова призводить до розвитку довільних психічних процесів і здатності дитини до планування, контролю і самообмеження.

2. Уточнено чинники, що впливають на готовність під час військового стану. Виділено такі чинники: фізичний, інтелектуальний, соціальний, емоційний. Норми фізичного розвитку дошкільнят, які обумовлюються такими показниками, як вага, зростання, зір, слух, моторика, тонус м'язів, нервова система і стан здоров'я в цілому. Інтелектуальний чинник - загальний кругозір дитини, словниковий запас, рівень пізнання навколишнього світу (мислення та логіка). Соціальний чинник. У дітей до початку навчального процесу вже має сформуватися особистісна картина всього, що відбувається: соціальна та моральна позиція для спілкування з однолітками та дорослими людьми. Емоційний чинник сформований, якщо школяр вміє ставити собі цілі, намічати якісь плани, приймати рішення та докладати зусиль до їхньої подальшої реалізації.

3. Емпірично досліджено готовність дітей до навчання. До поставленої мети та завдань емпіричного дослідження нами були використані методика, які діагностують виявлення внутрішньої позиції школяра, виявлення шкільної готовності, а також рівень психосоціальної зрілості. Порівнюючи дані всіх проведених методик, діти показали кращі бали при виконанні завдання на слух, при орієнтуванні за зразком, при точному його копіюванні, ступінь розвитку

довільної уваги, сприйняття і рухів. **Сформованість просторового сприйняття в області просторова організація.** Як свідчать дані, більшість дітей за проведеними методиками мають низькі та середні рівні у зв'язку з тим, що батьки не мають часу займатись з дітьми, а також через підвищену тривожність та події в країні.

4. Розроблено програму підготовки дітей до школи з використанням інтерактивних ігор, необхідних для успішного засвоєння навчального матеріалу. Метою програми є покращення якості підготовки майбутніх першокласників до навчання в школі та допомога дошкільникам у набутті базових навичок роботи з комп'ютером. Виходячи з результатів емпіричного дослідження, ми вважали за необхідне підібрати розвиваючі ігри та вправи щодо формування навчальної діяльності та всебічний розвиток.

Отже, мета нашого емпіричного дослідження досягнута, а гіпотеза цілком підтвердилася.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ:

1. Авер'янов В. П. Діагностика готовності дітей до школи: Навч.-метод. посіб. / Авер'янов В. П. І Козленко А. М., Лисянська Т. М., 2007.
2. Актуальні проблеми дошкільної освіти: колективна монографія / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; С. Семчук, С. Попиченко [та інші]; за заг. ред. В. М. Кушнір. – Умань : Візаві, 2021. – 252 (с. 166)
3. Актуальні проблеми сучасної дошкільної освіти : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 26 жовтня 2017 р., Мукачево / Ред.кол. : В.І.Кобаль (гол.ред.) та ін. – Мукачево : МДУ, 2017. – 213 с. 149
4. Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти : зб. наук. праць / за заг. ред. Н.А. Басюк. – Житомир: вид-во ЖДУ ім.. І. Франка,2017. – 292 с.
5. Андрієвський, Б. М. Проблеми готовності шестирічних дітей до навчання в школі / Б. М. Андрієвський // Педагогічний альманах : [збірник наукових праць] – Херсон : РІПО, 2010. – Випуск 5. – С. 6–9.
6. Біла І. М. До вершин педагогічної майстерності / І. М. Біла // Дошкільне виховання. – 2010. – № 10. – С.3-5.
7. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. - К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. - 408 с.97
8. Богуш А. М. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / А. М. Богуш, Л. О. Варениця. – Луганськ: «Альма-матер», 2006. – 160
9. Боговарова О. Психологічна готовність дитини до школи. Діагностика, корекція та розвиток. Психолог. 2003. № 29-32
10. Большакова І. Проблеми психологічної готовності дитини до школи //Київ : Початкова школа. – 2005. – № 4. – С. 4-7.

11. Борисова Л. М. Готовність дитини до навчання / Л. М. Борисова // Психологічна газета. – 2005. – № 23. – С. 3-7.
12. Брикунець Л. Готовність дитини до навчання у школі / Л. Брикунець // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2012. – № 12. – С. 32-34
13. Бушкатова Н.О. Психологічна готовність шестирічної дитини до школи / [упоряд.: К. Муліка]. – Полтава : ПОІППО, 2008. – 84 с.
14. Варій М. Й. Загальна психологія: Навчальний посібник (2-ге видан., випр. і доп) / М. Й. Варій. – К.: «Центр учбової літератури», 2007.– 968 с.
15. Вікова психологія: навч. посіб. /за ред. Г.С. Костюка. – К., 2000. –273с.
16. Волков В.С. Як підготувати дитину до школи // В.С Волков, Н.В.Волкова, – Токмак : ФЕНІКС, – 2004. – 192с.
17. Гальченко В. М. Психологічні чинники розвитку винахідливості у дітей дошкільного віку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.. психол. Наук : 19.00.07 / В. М. Гальченко. – К. : 2011. – 21 с.
18. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / Семен Устимович Гончаренко. – К., Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.
19. Готовність до школи учнів 1 класу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.slideshare.net/MARO51/1-69679215> (дата звернення 25.09.2022)
20. Готовність дитини до навчання / Упоряд. Максименко С. Д., Максименко К. С., Главник О. П. – К. : Мікрос-СВС, 2003. – 94 с.
21. Гра, як основний вид діяльності розвитку дітей дошкільного віку Електронний режим доступу: [HYPERLINK "https://vuzlit.com/430174/teoretichni_osnovi_igrovoyi_diyalnosti_doshkilnikov"](https://vuzlit.com/430174/teoretichni_osnovi_igrovoyi_diyalnosti_doshkilnikov)https://vuzlit.com/430174/teoretichni_osnovi_igrovoyi_diyalnosti_doshkilnikov (дата звернення 9.10.2022)
22. Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі : зб. наук. праць / [за заг. ред. О. А. Гнізділової, відпов. ред. Н. В. Ковалевська]. – Полтава : Видавець Шевченко Р. В.,2018. – Вип. 2.– 213 с.

23. Дошкільна освіта в Україні та зарубіжжі: традиції, досвід, інновації: збірник наукових праць. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2021. 90 с.
24. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія: навч. посіб. // Т.В. Дуткевич – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.-26
25. Дьяченко О. М. Уява дошкільника: Посібник для педагогів дошк. установ. Київ, 2012. - 96с.
26. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / Сисоєва С.О.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – с. 16
27. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. — К.: Академвидав, 2004. — 352 с. (Альма-матер)
28. Іщенко Л. В. Логіко-математичний розвиток дітей 5–7 років : навч. посіб. // Л. В. Іщенко, – Бердянськ: БДПУ, 2010. – 144 с.
29. Корякіна І. В. Особистісна готовність дітей 6-го року життя до школи як актуальна проблема сьогодення // І. В. Корякіна – Бердянськ : БДПУ, 2010. – № 3. – С. 176–185.
30. Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання: Розвиток комунікативних і мовних умінь // Диво слово.- 2014.- №10. С.2-3.4
31. Кривоніс М. Л, Дроботій О. Л. Школа майбутніх відмінників. Психологічні заняття з підготовки дітей до навчання в школі / М. Л. Кривоніс. – Харків : Ранок, 2016. – 176 с.
32. Кудикіна Н.В. Ігрова діяльність дітей : теоретичні основи й методика педагогічного керівництва. Її величність гра: теорія і методика організації дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: зб. статей [за ред. Г.С. Тарасенко] Вінниця: ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 2009. с. 320
33. Любарська І. Співпраця дошкільного закладу і родини у контексті підготовки дитини до школи: [монографія] // І. Любарська.– Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. 17. – 72 с.

34. Мельник В. В. Інтерація в освітньому процесі: технологія організації. Управління школою. 2006. № 23 (133). С. 15–35
35. Моргун В.Ф. Основи психологічної діагностики: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Ф. Моргун, І.Г. Тітов. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. – 464 с.
36. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібик. — Київ : Літера ЛТД, 2018. — 160 с.
37. Організація розробник: БО «Асоціація паліативної та хоспісної допомоги» у співпраці з НДСЛ «ОХМАТДИТ» Київ 2012 – 113 с.47.
38. Освітні технології: навчальний посібник. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016 – 583, с. 33.
39. Освіта в Україні: виклики та перспективи інформаційно-аналітичний збірник Київ 2020 ст. 293 **ПОДИВИСЬ ОФОРМЛЕННЯ**
40. Особливостями використання комп'ютерних ігор для дітей є наступні положення (Є. В. Зворигіна, Л. А. Яворончук) [52, с. 54] **ЦЕ ЩО?**
41. Пантюк Т.І. Суспільно-педагогічні детермінанти підготовки дітей до школи в Україні: теорія і практика (2017 р. - с .59) **ПОДИВИСЬ ОФОРМЛЕННЯ**
42. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – 2020, № 7 – 144с.
43. Професійна педагогічна освіта: становлення і розвиток педагогічного знання: монографія / за ред. проф. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 21 с.
44. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. П. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонова О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. - Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. - 452 с.
45. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля" / О. І. Білан; за заг. ред. О. В. Низковської_ 256 с. [37, с. 23].
46. Психологічна готовність дитини до школи / Оксана Таран. - К.: Шк. світ, 2010. - 128 с.

47. Розвиток старшого дошкільника в освітньому середовищі закладу дошкільної освіти : методичні рекомендації / О. Д. Рейпольська, І. М. Гудим, І. В. Луценко, В. О. Луценко, Г. Г. Цветкова ; за заг. ред. О. Д. Рейпольської. — Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. — 178 с.

48. Руденок А.І., Дуднік К.І. Сучасна проблематика готовності дітей до школи в умовах військового стану. XXVI міжнародної науково-практичної конференції // Problems of science and practice, tasks and ways to solve them. Proceedings of the XXVI International Scientific and Practical Conference. Helsinki, Finland. 2022. P. 342-346.

49. Руденок А.І., Дуднік К.І. Особливості готовності дітей до школи засобами інтерактивних ігор в умовах військового стану. Габітус. 2022 р. №44 с. -35-52 **ПОДИВИСЬ ОФОРМЛЕННЯ**

50. Сироватко О., Байер О. Визначення готовності дітей до навчання у школі. Психолог. 2003. № 13. **ПОДИВИСЬ ОФОРМЛЕННЯ**

51. Тест Керна-Ірасека (Діагностика готовності дитини до школи) "[Електронний ресурс]. – Режим доступу : [HYPERLINK "https://dytpsyholog.com"](https://dytpsyholog.com) <https://dytpsyholog.com> дата звернення (01.12.22)

52. Теоретико-методичні засади організації передшкільної освіти : монографія / Олена Вікторівна Ковшар ; Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет» МОН України. — Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2015. — 270 с.

53. Фізичний розвиток дітей раннього віку : метод. вказ. для студентів 3-го курсу мед. фак-тів / Т. В. Фролова, О. В. Атаманова, І. І. Терещенкова, А. С. Сенаторова. – Харків : ХНМУ, – 2020. – 32 с.

54. Фопель К. Як навчити дітей співпрацювати? Психологічні ігри та вправи: практичний посібник у 4-х томах; пров. з ним. М: Генезис, 1998. Т.1. 160 **ПОДИВИСЬ ОФОРМЛЕННЯ**

55. Фурман А.В. Проектування змісту і структури електронного навчально-книжкового комплексу для учнів початкової школи / Анатолій Васильович

Фурман, Андрій Несторович Гірняк, Галина Степанівна Гірняк, Тамара Козлова // Вітакультурний млин. – 2014. – Модуль 16. – С. 29-39.

56. Фопель К. Як навчити дітей співпрацювати? Психологічні ігри та вправи: практичний посібник у 4-х томах; пров. з ним. М: Генезис, 1998. Т.1. 160

ПОДИВИСЬ ОФОРМЛЕННЯ

57. Черепаня Н. І. Реалізація принципу наступності дошкільної та початкової освіти / Н. І. Черепаня // Педагогічний альманах : [збірник наукових праць] ; редкол. В. В. Кузьменко (голова та ін.). – Херсон : РІПО, 2011. – Випуск 9. – 68 с. 32

58. Яцишин А. В. Використання віртуальних соціальних мереж у позашкільній роботі. Інформаційні технології – 2015 : зб. тез II Всеукр. конф. молодих науковців (28–29 трав. 2015 р., Київ). Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. С. 90–93.

59. A., Magnuson, K., Huston, A. C., Klebanov, P., & Sexton, H. (2007). School readiness and later achievement. *Developmental psychology*, 43(6), 1428. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.43.6.1428> pes of six- and seven-years-old pupil.

60. Divayana, D. G. H., & Sanjaya, D. B. (2017). mobile phone-based cipp evaluation model in evaluating the use of blended learning at school in Bali. *International Journal of Interactive Mobile Technologies (iJIM)*, 11(4), 149-159

61. Duncan, G. J., Dowsett, C. J., Claessens, A., Magnuson, K., Huston, A. C., Klebanov, P., & Sexton, H. (2007). School readiness and later achievement. *Developmental psychology*, 43(6), 1428. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.43.6.1428>

62. Funk J. B. Reevaluating the impact of video games // *Clinical Pediatrics*. V. 52. 2013.

63. Klochko porivn karakter gotovnosti. characteristics of components of child's readiness to school, preposes comparative ty[16] Duncan, G. J., Dowsett, C. J., Claessens.

64. Lieberman, D. A., Fisk, M. C., & Biely, E.: Digital games for young children ages three to six: From research to design. *Computers in the Schools*, pp.299-313 (2009)
65. Sheridan, S. M., Marvin, C., Knoche, L., & Edwards, C. P. (2008). *Getting ready: Promoting school readiness through a relationship-based partnership model.*, 2010. 22 c.

ДОДАТКИ

Додаток А

Методика «Рівень психосоціальної зрілості» (С. А. Банкова)

Мета: оцінка психологічної зрілості дитини.

Інструкція: «Зараз я буду ставити тобі різні запитання, а ти постарайся на них відповісти. Деякі запитання будуть тобі дуже легкими, а деякі - складними». Навіть якщо ти не зможеш відповісти на окремі з них, не хвилюйся. Основне, не поспішай і думай добре.

Запитання для бесіди:

1. Назви своє прізвище, ім'я, по-батькові.
2. Назви прізвище, ім'я, по-батькові мами й тата.
3. Ти дівчинка чи хлопчик? Ким ти будеш, коли виростеш – тіткою чи дядьком?
4. У тебе є брат, сестра? Хто старший?
5. Скільки тобі років? А скільки буде через рік? Через два роки?
6. Зараз ранок чи вечір? (День чи ранок?)
7. Коли ти снідаєш – ввечері чи вранці? А обідаєш – вранці чи вдень?
8. Де ти живеш? Назви свою домашню адресу.
9. Ким працюють твої мамо і тато?
10. Ти любиш малювати? Якого кольору цей олівець? А стрічка, сукня?
11. Яка зараз пора року – зима, весна, літо чи осінь? Чому ти так вважаєш?
12. Коли можна кататися на санках – взимку чи влітку?
13. Чому сніг буває взимку, а не влітку?
14. Що роблять листоноша, лікар, вчитель?
15. Навіщо потрібні в школі дзвоник і парта?
16. Ти хочеш вчитися в школі?
17. Покажи своє праве око, ліве вухо. Для чого потрібні очі, вуха?

18. Яких тварин ти знаєш? Яких ти знаєш птахів?

Продовження додатку А

19. Хто більший: корова чи коза? Птах чи бджола?

20. У кого більше лап: у собаки чи у півня?

21. Що більше: 8 чи 5, 7 чи 3? Порахуй від 3 до 6. Від 9 до 2.

22.Що потрібно зробити, якщо ненароком зламаєш чужу річ?

Інтерпретація результатів:

1) За правильні відповіді на усі запитання до одного пункту дитина отримує 1 бал (за винятком контрольних).

2) За правильні, але неповні відповіді на запитання до одного пункту дитина отримує 0,5 бала.

3) Правильними вважаються відповіді, що відображають зміст запитання: «Мама працює інженером. У собаки лап більше, ніж у півня».

Неправильними вважаються відповіді на зразок: «Тато Коля. Мама працює на роботі».

4) До контрольних завдань належать запитання 5,8,15,22. Їх оцінюють таким чином:

5 – якщо дитина може вирахувати, скільки їй років – 1 бал;

8 – за повну домашню адресу з назвою міста – 2 бали; за неповну адресу – 1 бал;

22 – за правильну відповідь – 2 бали.

5) Пункт 16 оцінюється разом із пунктами 15 і 17. Якщо у пункті 15 дитина набрала 3 бали і дала позитивну відповідь на пункт 16, то в протокол і занотовується позитивна мотивація до навчання в школі (загальна сума балів повинна бути не меншою 4).

Високий рівень – 24-29 балів («шкільно-зрілий»)

Середній рівень – 20-23 бали (середня зрілість)

Низький рівень – 15-20 балів (низька психосоціальна зрілість)

МЕТОДИКА “БЕСІДА ПРО ШКОЛУ” (Т.А. НЄЖНОВА)

Мета : дослідження внутрішньої позиції школяра і виявлення бажання дитини йти до школи, орієнтація на шкільно-навчальну діяльність.

Матеріал: перелік питань, ручка.

Процедура проведення
Бесіда проводиться індивідуально. В ході обстеження дитині задаються питання, відповіді на які дозволяють виявити один з трьох типів орієнтації у відношенні школи і навчання. Переважна орієнтація на зміст навчальної діяльності свідчить про наявність у дитини внутрішньої позиції школяра.

Варіанти відповідей та їх оцінка

Запитання бесіди	Варіанти відповідей	бали
1. Чи хочеш ти йти до школи?	А – дуже хочу	2
	Б – так собі, не знаю	1
	В – не хочу	0
2. Чому ти хочеш іти до школи?	А – інтерес до навчання, занять, хочу навчитись читати, писати, стати грамотним, розумним, багато знати, довідатись про нове	2
	Б – інтерес до зовнішньої шкільної атрибутики: нова форма, книги, портфель	1
	В – позашкільні інтереси: у садку набридло, у школі не сплять, там весело, усі діти ідуть до школи	0

<p>3. Чи готуєшся ти до школи? Як ти готуєшся (тебе готують) до школи?</p>	<p>А – освоєння деяких навичок читання, письма, лічби: з мамою вчили літери, лічили, розв’язували задачки Б – придбання форми, шкільного приладдя</p> <p>В – заняття, що не стосуються школи</p>	<p>Продовження додатку Б</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>
<p>4. Чи подобається тобі в школі? Що тобі подобається (не подобається)? Найбільше? (Попередньо в дитини запитати, чи була вона у школі).</p>	<p>А – уроки, шкільні заняття, що не мають аналогів у дошкільному житті дитини Б – позашкільні заняття та інші, не пов’язані з навчанням, моменти: перерва, заняття в позаурочний час, особистість учителя, зовнішній вигляд школи, оформлення класу</p> <p>В – уроки художньо-фізкультурного циклу, знайомі і близькі дитині в дошкільному дитинстві</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>
<p>5. Якби тобі не треба було ходити до школи й у дитячий садок, чим би ти займався вдома, як би проводив свій день?</p>	<p>А – заняття навчального типу: писав би літери, читав Б – дошкільні заняття: малювання, конструювання</p> <p>В – заняття, що не мають відношення до школи: ігри, допомога по господарству, догляд за тваринами</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>

Інтерпретація результатів

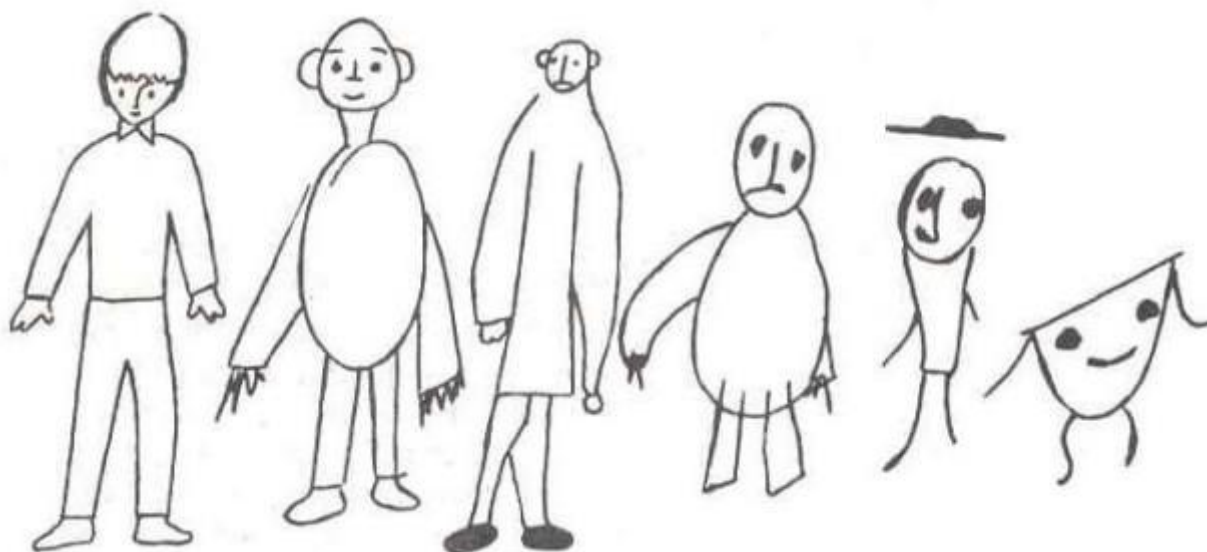
Продовження додатку Б

Високий рівень – 10-9 балів – говорить про навчальну орієнтацію дитини та позитивне ставлення до школи (внутрішня позиція школяра достатньо сформована);

Середній рівень – 8-5 балів – свідчать про інтерес дитини переважно до зовнішньої атрибутики шкільного життя (початкова стадія формування внутрішньої позиції школяра);

Низький рівень – 4-0 балів – дитина не проявляє інтересу до школи (внутрішня позиція школяра не сформована).

ТЕСТ КЕРНА-ЙІРАСИКА (ДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ)

Тест виявляє загальний рівень психічного розвитку, рівень розвитку мислення, вміння слухати, виконувати завдання за зразком, довільність психічної діяльності.

Тест складається з 4-х частин:
 • тест “Малюнок людини” (чоловічої фігури);
 • копіювання фрази з 3 письмових букв;
 • змальовування точок.

Тест “Малюнок людини”

Завдання. “Тут (показується де) намалюй людину, як ти вмієш”. Під час малювання неприпустимо поправляти дитину (“ти забув намалювати вуха”), дорослий мовчки спостерігає.

Оцінювання

1 бал: намальована чоловіча постать (елементи чоловічого одягу), є голова, тулуб, кінцівки; голова з тулубом з’єднується шиєю, вона не повинна бути більшою за тулуб; голова менша за тулуб, на голові – волосся, можливий головний убір, вуха; на обличчі – очі, ніс, рот; руки мають кисті з п’ятьма пальцями; ноги відігнуті (тобто є ступня або черевик); фігура намальована синтетичним способом (контур цільний, ноги і руки ніби ростуть з тулуба, а не прикріплені до нього).

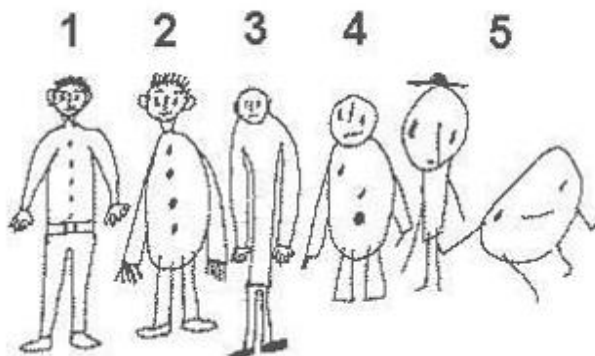
2 бали: виконання всіх вимог, крім синтетичного способу малювання, або якщо присутній синтетичний спосіб, але не намальовані 3 деталі: шия, волосся, пальці; обличчя повністю є промальованим.

3 бали: фігура має голову, тулуб, кінцівки (руки і ноги намальовані двома лініями); можуть бути відсутніми: шия, вуха, волосся, одяг, пальці на руках, ступні на ногах.

4 бали: примітивний малюнок з головою і тулубом, руки і ноги не промальовані, можуть бути у вигляді однієї лінії.

5 балів: відсутність чіткого зображення тулуба, немає кінцівок; каракулі.

Продовження додатку В

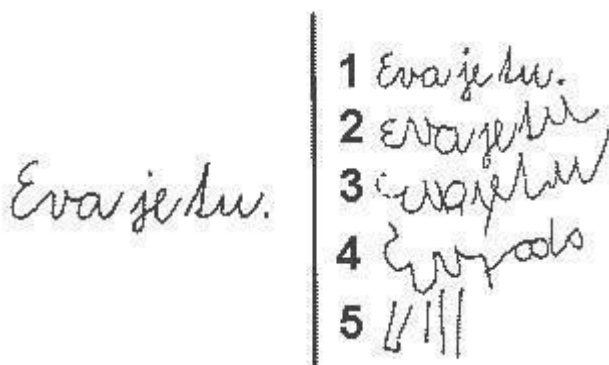
Копіювання фрази з письмових букв

Завдання. “Подивися, тут щось написано. Спробуй переписати так само тут (показати нижче написаної фрази), як зможеш”.

На аркуші напишіть фразу великими літерами, перша буква – велика: Він їв суп.

Оцінювання

- **1 бал:** добре і повністю скопійований зразок; букви можуть бути трохи більшими ніж у зразку, але не в 2 рази; перша літера – велика; фраза складається з трьох слів, їх розташування на аркуші горизонтальне (можливо невелике відхилення від горизонталі).
- **2 бали:** зразок скопійовано розбірливо; розмір букв і горизонтальне положення не враховується (літери можуть бути більші, рядок може йти вгору або вниз).
- **3 бали:** напис розбитий на три частини, можна зрозуміти хоча б 4 літери.
- **4 бали:** зі зразком збігаються хоча б 2 літери, розрізняється рядок.
- **5 балів:** нерозбірливі каракулі, черкання.

Змальовування точок

Завдання. “Тут намальовані точки. Спробуй намалювати поруч такі ж”.

У зразку 10 точок знаходяться на рівній відстані одна від одної по вертикалі і по горизонталі.

Оцінювання

- **1 бал:** точне копіювання зразка, допускаються невеликі відхилення від рядка або стовпця, зменшення малюнка, неприпустиме збільшення.

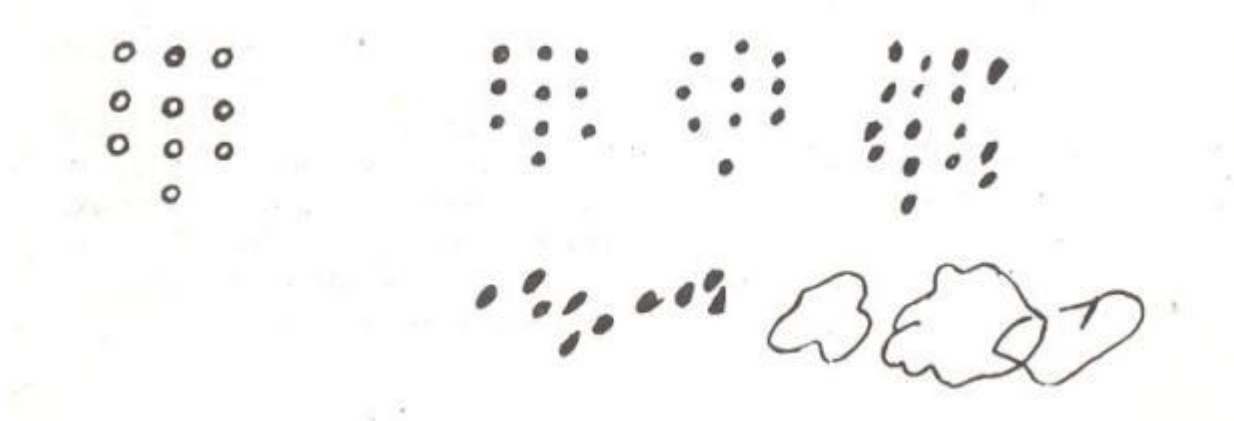
Продовження додатку В

2 бали: кількість і розташування точок відповідають зразку, допускається відхилення до трьох точок на половину відстані між ними; точки можуть бути замінені кружечками.

3 бали: малюнок у цілому відповідає зразку, по висоті або ширині не перевищує його більше, ніж у 2 рази; число точок може не відповідати зразку, але їх не повинно бути більше 20 і менше 7; допустимо розворот малюнка навіть на 180 градусів.

4 бали: малюнок складається з точок, але не відповідає зразку.

5 балів: каракулі, черкання.

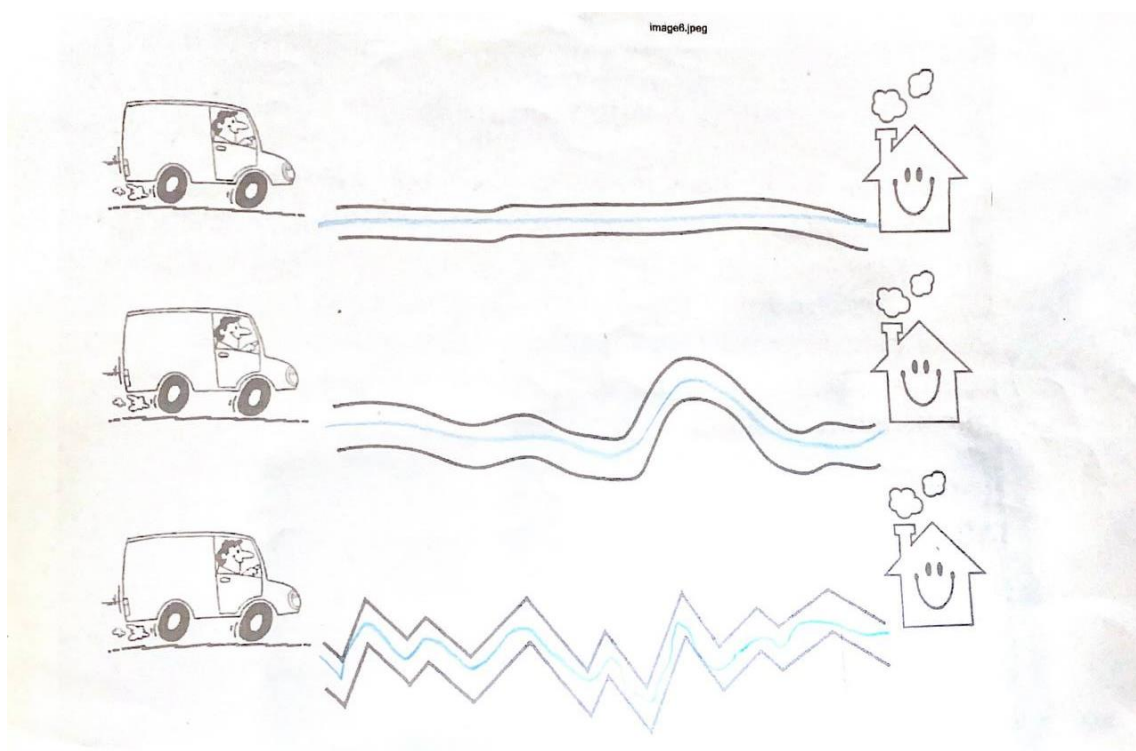
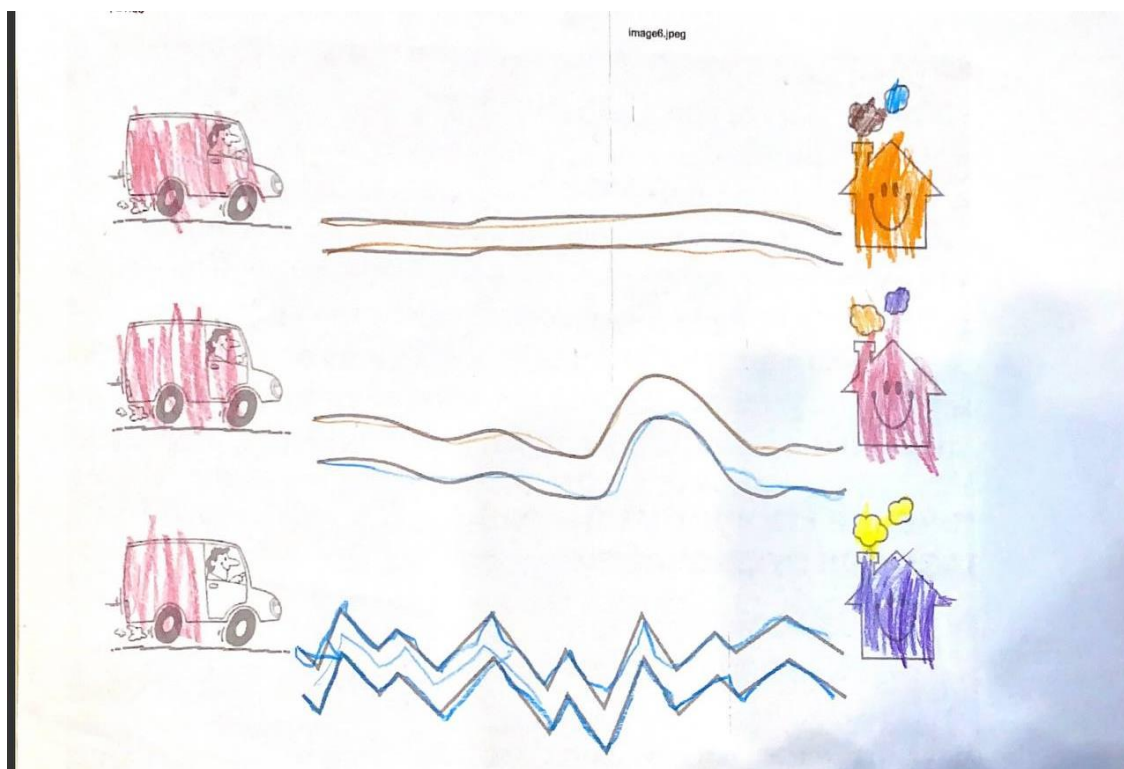

Після оцінки кожного завдання всі бали сумуються. Якщо дитина набрала в сумі

за всіма трьома завданнями:

- **3-6 балів** – у неї **високий рівень** готовності до школи;
- **7-12 балів** – **середній рівень**;
- **13 -15 балів** – **низький рівень** готовності, дитина потребує додаткового обстеження інтелекту та психічного розвитку.

Результати – Тест «Доріжка»

Результати методики Керна-Йрасека

В БЛАНК МЕТОДИКИ КЕРНА-ІРАСЕКА

ГПП: _____
Вік: _____

1. Намалюй фігуру людини (чоловіка) так, як ти це бачиш.

2. Прочитай, що тут написано. Ти ще не вмієш писати, але спробуй, може ти теж зможеш.
Уважно подивись, як написано і на порожньому місці праворуч напиши так само.

Він їв суп **В І Н І В С У П**

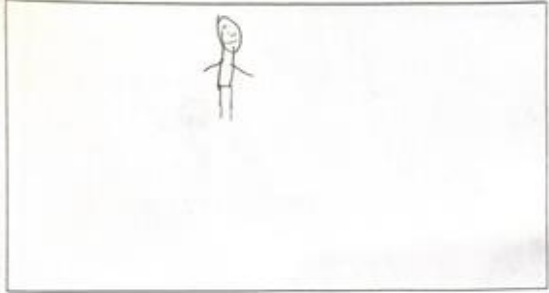
3. Подивись: тут намальовані крапочки. Спробуй намалювати поряд так само:

БЛАНК МЕТОДИКИ КЕРНА-ІРАСЕКА

ГПП: _____
Вік: _____

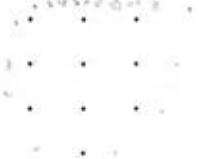
1. Намалюй фігуру людини (чоловіка) так, як ти це бачиш.

2. Прочитай, що тут написано. Ти ще не вмієш писати, але спробуй, може ти теж зможеш.
Уважно подивись, як написано і на порожньому місці праворуч напиши так само.

Він їв суп **П У В І Т О П**

3. Подивись: тут намальовані крапочки. Спробуй намалювати поряд так само:

Інтерактивна програма

Продовження додатку Ж

ПАПУГА

ХОМЯК

